

Jó Pajtás

2016. X. 20.

70. évf., 30. szám

* OKTÓBER 23.

1956 után hatvan évvel

* SZABADKA

Olimpiai bajnok volt
a vendégünk

* MI FÁN TEREM?

Web, dizájn, formatervezés

* MAGUNK KÖZÖTT

Mindig elkésem!

* SZÖGEDI NEMZET

Nem kell félni a nyelvjárástól

			PÁLYÁZAT				
Jó Pajtás Sakkturna							
December 3-án Palicson ejtjük meg a 41. versenyünket							

A Jó Pajtás szerkesztősége a szabadkai Aragoniai Beatrix Sakk Klubbal és a Vajdasági Sakkszövetséggel közösen idén is megszervezi hagyományos sakkversenyét az általános iskolások részére. Az idei torna helyszíne a palicsi Miroslav Antić Általános Iskola (Trogir utca 20.), kezdési időpontja december 3., szombat. Érkezés, bejelentkezés 8.30-tól, játék indítása 9.30 óra.

A versenyre vajdasági általános iskolák csapatai nevezhetnek be, a fiúcsapatok 1-5 tagúak, a lánycsapatok pedig 1-3 tagúak lehetnek. A verseny egyéni ugyan (svájci rendszer, 7 forduló, 20-20 perc gondolkodási idő), de az egy iskolából érkező csapattagok egyéni eredményeinek összeadásával születik meg a csapatverseny

végeredménye. Az egyéni és csapatgyőztesek egyaránt serleget, érmelet kapnak jutalmul. A szervezők reggelit biztosítanak a résztvevők számára, az utazási költség a benevező iskolákat terheli.

A résztvevőknek sakk-készleteket és sakk-órákat is hozniuk kell magukkal.

A szervezők arra kéri a benevezni óhajtó iskolák csapatvezetőit, hogy a verseny gördülékenysége érdekében benevezéseiket a szükséges adatokkal (iskola, csapatok összetétele) küldjék el legkésőbb december 1-jéig e-mailben (aragoniaibeatrix@hotmail.com e-mailre Jó Pajtás Sakkturna megjelöléssel), vagy pedig hagyományos postán (Jó Pajtás szerkesztősége, Vojvoda Mišić utca 1., 21 000 Novi Sad).

Folyamatban van...

...rajzpályázatunk, melyet az **ÉN és a nagyszüleim** témára hirdettünk meg, tekintettel arra, hogy október az idősek hónapja. A munkákat november első hete végéig várjuk.

Ugyanakkor várjuk a jelentkezéseket **VI. Szűcs Imre Gyermekversmondó Versenyünkre**, melyet Udvarnokon ejtünk meg november második szombatján, vagyis 2016. november 12-én. A versenyzők egy verssel vetélkednek, és a VAJDASÁGI MAGYAR KÖLTÉSZEK EGÉSZÉBŐL választhatnak. Négy kategóriát hirdettünk, a legsikeresebb versenyzők értékes könyvajándékban részesülnek. Mindennemű kérdéssel szerkesztőségünkben érdeklődhetnek a 021/475-4008-as telefonszámon, vagy a jopajtas.szerk@magyarszo.com e-mail címen.

A pályázat lapunk 28. számában, október 6-án jelent meg.

Népes volt a 2013. évi szavalóversenyünk. A félvételen Lennert Géza adja át a díjakat

József Attila

ŐSZ

*Tar ágak-bogak rácsai között
kaparásznak az őszi ködök,
a vaskorláton hunyorog a dér.*

*Fáradtság üli a teherkocsit,
de szuszogó mozdonyról álmodik
a vakvágányon, amint hazatér.*

*Itt-ott kedvetlen, lompos, sárga lomb
tollászkodik és hosszan elborong.
A kövön nyirkos tapadás pezseg.*

*Batyuba szedte rongyait a nyár,
a pirosító kedvű oda már,
oly váratlanul, ahogy érkezett.*

*Ki figyelte meg, hogy, míg dolgozik,
a gyár körül az ősz ólálkodik,
hogy nyála már a téglákra csorog?*

*Tudtam, hogy ősz lesz s majd fűteni kell,
de nem hittem, hogy itt van, ily közel,
hogy szemembe néz s fülemben morog.*

Újraindul a Miénk a város!

A Nemzetpolitikai Államtitkárság idén negyedik alkalommal is meghirdeti a **Miénk a város!** játékot. A játékban 6-10 éves óvodások és kisiskolások jelentkezését várjuk. A gyerekek négy héten keresztül mutathatják meg tehetségüket feladatok megoldásával. A legkitartóbb, legszorgalmasabb játékosok közül az első, legtöbb pontot összegyűjtő kisgyermek 100-100 ezer forint értékű Csodasarkot nyer intézményének. A Csodasarkok fejlesztő játékokat, gyermekkönyveket tartalmaz. Idén a játék **2016. október 13-án indult, 2016. november 10-én zárul.**

A játék a www.mienkavaros.hu oldalon érhető el.

Nagymami, drága nagymami

Aminap a szomszédasszony azzal dicsekedett, hogy „unokanap” lesz nála. Tudjátok, mit jelent az unokanap? Biztos! Aki nem, annak most elmagyarázom: egész nap ott lesznek az unokái, összesen négyen! Micsoda öröm! Egész nap azt játszanak, amit akarnak, a nagyit azt süt, főz, amit a legjobban szeretnek, egyszóval, kényeztetni őket. Mint ahogyan a dalban a jószágos nagymamiról énekel a szerző. Ti is biztos, szerettek a nagyinál, s nyári szünetben, hétvégeken ellátogattok hozzá.

Az óbecsei Petőfi Sándor iskolában **Szücs Budai Engelbert** magyartanár és tanítványai: az ötödikes **Guti Erik, Kisutcai Adrián, Csikota Annamária, Frank Boglárka, Boja Bernadetta**, a hatodikos **Nagy Andrea** és **Halápi Heléna** arról mesélnek, milyen is az ő nagymamájuk, és miért szeretik.

Erikék a nagyiek felé laknak, s hazafelé menet az iskolából be-befordul hozzájuk.

– A nagyszüleim szabók, sok a munkájuk, így nem sok idejük van egész nap velünk, unokákkal foglalkozni – meséli –, de azért, ha elmegyek, mindig szívesen fogadnak. A szabadidőm mindig náluk töltöm. A mamám rendszeresen ad valami finomságot, főleg amit nagyon szeretek, a csokit. Meg főzni is szokott, mire odaérek. Tegnap a kedvencemet készítette: spagettit és pizzát. Arra tanít, hogy ne verekedjek, meg segítsék a gyöngébb tanulóknak a tanulásban.

Adrián is szeret a mamájánál, főleg a nyári szünetben tölt nála néhány napot.

– A mamám Moholon él – magyarázza –, így csak hétvégén és a nyári szünetben vagyok nála. Sokat segíték: összeszedem a tojást, etetem a kacsákat, tyúkokat. Mindig szoktam kapni tőle pénzt. Legutóbb is ötszáz dinárt adott.

Annamária már volt unokanapon a mamájánál.

– Mi négyen vagyunk testvérek – mondja –, meg az unokatestvéremék hárman, így heten jövünk össze az unokanapra. A mamám mindig a kedvenc ételünket, egy nagy lábos szármát főz, meg utána csokis tésztát is készít. Azt is nagyon szeretjük. A csokis tésztát úgy készít, hogy megfőzi a tésztát, s leönti csokival. Jókat lehet játszani az udvaron a kutyákkal, macskákkal.

Boglárka kicsi kora óta a mamájánál volt, amikor a szülei dolgoztak, most meg ott is laknak.

– A mamám, ahogy a dalban van, ezüsthajú – írta le nagymamáját. – Már nyugdíjas. Bioló-

gia- és kémiatanárnőként dolgozott ebben az iskolában. Van számítógépe, s szokott is keresgélni a neten, ha valamit meg akar tudni. Szeret olvasni is, a keresztretjvény a kedvenc időtöltése. Mindig a kedvenc ételünket készíti. Én is szoktam neki segíteni.

Bernadetta dreai. Mindennap utazik az iskolába, s nem sok ideje van.

– A mamám nem messze lakik tőlünk – meséli –, s ha kis időre is, de meg szoktam látogatni. Szeret olvasni, még a Jó Pajtást is megrendelte Dreán, a kioszkban. A kedvenc étellel, a palacsintával szokott várni.

Andreáék is sűrűn együtt vannak, nagy a család. A mamája el szokta hívni őket ebédre.

– Mikor vendégség van a mamámnál, én mindig elmegyek hamarabb, és segítek főzni. Mire elkészülünk, jöhetnek a vendégek... Nagyon finom fánkot tud sütni, erre engem is megtanított.

Heléna is sokat tanult a mamájától:

– A mamám mindig oktat – magyarázza –, megmutatja mit hogyan kell sütni-főzni. Az első, amit megtanultam a palacsintakészítés volt: a tésztához kell liszt, cukor egy picit só, tej, tojás meg tejföl. Ettől nagyon finom íze van a palacsintának...

Számomra nem kétséges, hogy mindannyian szeretitek a nagyit. Ha örömet akartok szerezni neki, minél gyakrabban látogassátok meg!

Koncz Erzsébet

*Nagymami, drága nagymami,
jaj, de jó, hogy köztünk élsz!
Tenálad nem lehet senki kedvesebb:
Mindig adsz csak, és nem kérsz,
Mint egy ezüsthajú fürgé tündér
művelsz mesebeli száz csodát.*

*Mert te vagy nagymami, drága nagymamaim,
Ki csak jót és szépet ád!*

„Na, ezt én csináltam!”

Nektek mondja el Törőcsik Nagy Gábor grafikai formatervező

Nemrég még designe-nak írtuk, most már kiejtés szerinti írásmódra váltottunk: dizájn, ami arra utal, hogy nagyon elterjedt fogalmat jelöl.

Sok fajtája van a dizájnnak, ezúttal azonban a grafikairól szólnunk, annak is arról a fajtájáról, mellyel a neten találkozunk. Még hozzá naponta. Vajon tudjuk-e, hogyan készül a honlap? Ki készíti? Mit kell ahhoz tudni, és milyen iskolát befejezni? Mit jelent a webdizájn kifejezés? Mai írásunkkal szeretnénk közelebb hozni hozzátok ezt a csodálatos mesterséget, hiszen nagy valószínűséggel közületek is sokan épp ezzel fognak felnőttkorban foglalkozni. Ebben a témakörben **Törőcsik Nagy Gábor** temerini születésű, Szegeden élő grafikai formatervező volt segítségünkre.

* Pontosan mivel foglalkozik a webdizájnér?

A webdizájn munkája kétoldalú, egyrészt művészi és kreatív, másrészt műszaki. Az én munkám ezt a két szempontot összekovacsolni úgy, hogy egységet alkosson weboldal formájában. A technikai lehetőségek ismerete alapfeltétel, mert nincs művészi szabadság, és nem lehet bármit bárhová elhelyezni a képernyőn. A számítógépnek megvan a saját működési módja, amelyet mindig szem előtt kell tartani. Ha a technikai részt elsajátítjuk, akkor a weboldal funkcionális, vagyis működőképes, és könnyen kezelhető lesz, ugyanakkor ügyelni kell arra, hogy vonzó, és tetszetős maradjon, ez pedig a kreatív oldala.

* Miért fontos, hogy ízlésesen, esztétikusan jelenjen meg a tartalom a weben/honlapokon?

Ha ízlésesen tervezzük meg a weboldalt, tehát a színeket, betűtípusokat, képeket úgy rendezzük el, hogy kellemes esztétikai hatást érünk el, akkor honlapunk felismerhetővé válik. És nemcsak a honlapunk, hanem egy-egy logó vagy ismertetőjegy. Gondoljunk csak a Facebook „f” betűjére.

Az esztétikus megjelenítés egy másik szempontja az, hogy azoknak tervezzük a weboldalt, akik használni fogják. Gondolatok csak arra, mennyire különbözik például egy ügyvéd vagy egy zenekar weboldala. A minél eredményesebb használhatóság megoldása a webdizájn legfontosabb feladata.

* Mennyi ideig tart kidolgozni egy honlapot?

Ez sok mindentől függ: a munka összetettségétől, továbbá a dizájnér gyorsaságától vagy éppen lustaságától :) Néha csak 2-3 nap, de olykor 3 hónap is.

* Mennyire fontos a művészi érzék?

A művészi érzék természetesen fontos, de nem elengedhetetlen. Akinek effajta tehetsége van, az nyilvánvalóan könnyebben halad. Fontos tudni, hogy önszorgalomból is sok mindent el lehet sajátítani, sőt a tapasztalat, az önképzés, az odafigyelés nagyon sokat lendíthet rajtunk, mint minden más munkában.

Törőcsik Nagy Gábor: A művészi érzék természetesen fontos, de nem elengedhetetlen

* Milyen végzettséggel kell rendelkezni? Elég-e a középiskola, vagy egyetemet is kell?

A középiskola elég, viszont az egyetemi végzettség segít. A webdizájnérnek művészi és számítógépes szaktudással kell rendelkeznie, és ebben egy egyetem igen sokat tud segíteni.

* Tekintettel arra, hogy minden számítógépen történik a világon, bizonyára van elegendő munkája a webdizájnérnek?

Igen, az internetnek köszönhetően a világ bármely pontjáról munkához juthatunk. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy az angol nyelvtudás rendkívül fontos. Fontos a számítógép-

kezelésnél, de ugyanúgy fontos a kommunikációban.

* Szerethető ez a foglalkozás? Mi a szép benne?

Természetesen szeretem :), noha nem könnyű. Sokszor dolgozom éjszakánként, akár hajnalig, hogy határidőre elkészüljek mindennel. Úgy érzem, nincs szebb dolog annál, amikor egy weboldal minden esztétikai eleme összhangban van, és tisztán kommunikál egymással. Sok munkámról a mai napig büszkén állapítom meg: „Na, ezt én csináltam.”

Nagy Magdolna

Lapunk honlaptervét is Gábor dolgozta ki

Indiánok települtek Pacsér erdejébe

Cserkész törvények

1. A cserkész egyenes lelkű, és feltétlenül igazat mond.
2. A cserkész híven teljesíti kötelességeit, amelyekkel Istennek, hazájának és embertársainak tartozik.
3. A cserkész ahol tud, segít.
4. A cserkész minden cserkészt a testvéreinek tekint.
5. A cserkész másokkal szemben gyöngéd, magával szemben szigorú.
6. A cserkész szereti a természetet, jó az állatokhoz, és kíméli a növényeket.
7. A cserkész feljebbvalóinak jó lélekkel és készségesen engedelmeskedik.
8. A cserkész vidám és meggondolt.
9. A cserkész takarékos.
10. A cserkész testben és lélekben tiszta.

Élménybeszámoló, a szabadkai 52. sz. Kosztolányi Dezső Cserkészcsapat és a csantavéri 16. sz. Szilágyi Erzsébet Cserkészcsapat csapattáboráról

Indiánok települtek a vajdasági Pacsér falu erdejébe 2016 nyarának végén. Senki sem tud-

ta, honnan érkeztek, de tábort vertek, és egy hétig jómagam is a törzshöz tartozhattam. Így sikerült nyomon követnem a törzsi életet, és megismernem néhány indián szokást. A törzs vezetője Deres Medve volt. Ő volt mindközül a legbölcsebb. Vezetésével nevelkedtek az indiánok, és váltak felnőtté.

A Pacséron való letelepedést követően jó két napig építkeztek az indiánok, majd amikor mindenki meglelte a maga helyét, megismerkedtem Manitu szolgálóival. A törzsbe 42-en tartoztak. Érdekesebbnél érdekesebb nevekkel találkoztam. Volt a törzsben Sebes bivaly, Bölcs Farkas, Felhőkön táncoló, Éji farkas, Fekete Szilaj, és még sokan mások, akiknek fő feladatuk a kis indiánok nevelése volt Deres Medve vezetésével. Esőtáncot is kellett járjunk, ugyanis két nap is esett az eső. A rossz időben mindenki összegyűlt a közösségi nagyszátorban, és énekszóval léptünk fel az eső ellen. Mindeközben kézműves foglalkozások keretein belül készítettük az indián ruházatunkhoz szükséges színes tollazatú fejpántokat, és a jó alváshoz szükséges álmfogókat, amelyek éjszaka védték az indiánok álmát. Többször tanulmányoztuk a környezetet, a növényeket, meglátogattuk a falut és annak híres-neveze-

Cserkészeskü szövege

Én,... fogadom, hogy híven teljesítem kötelességeimet, amelyekkel Istennek, hazámnak és embertársaimnak tartozom. Minden lehetőséget megteszek, hogy másokon segítsék. Ismerem a cserkész törvényt, és azt mindenkor megtartom.

tes rózsaszín gyógyvizét, ahol megmártóztak kicsik és nagyok egyaránt.

Több képzésen vettek részt a fiatalok. A felnőtté váláshoz nyolc megállót kellett teljesíteni. Erre a próbatételre a tábor végén került sor. Tizenhat indiánnak sikerült hivatalosan felnőtté válnia. Habár az ifjak magukra is megtanultak főzni, és a tűzrakás minden fajtáját, fortélyát és titkát megismerték, mégis együtt ünnepeltük meg a táborban való helytállásunkat. Különleges étkekkel vártak bennünket a megbízottak, ugyanis a tábort varázsgumó főzet elfogyasztásával és némi lapított, dagadt kukaccal és az 1001 éjszaka elnevezésű varázslat elfogyasztásával zártuk.

Farkas Zsóka,
52. sz. Kosztolányi Dezső cs. cs, Szabadka

Olimpiai bajnok volt a vendégünk

A szabadkai Đuro Salaj Általános Iskola és tanulói rendkívüli sporthét keretében 2016. szeptember 22-én vendégül látták a 2016-os rioi nyári olimpia aranyérmes birkózóját. Egy igazi hús-vér klasszis volt a körünkben.

Davor Štefanek nyakában ott ragyogott az aranyérem, s örömmel mesélt nekünk a küzdelmeiről, edzéseiről. Példaértékű hazaszeretete tartotta benne a lelket. Mesélt nekünk, fényképeztünk, még bemutatót is tartott. Elmondta, hogy már négyévesen tornázott, kíváncsián kísérte édesapját az edzőterembe. Szereti a gyerekeket. Tanítani is örömmel szokott. Még az érmet is megsimogattuk. Biztatott bennünket, hogy tartsunk ki az álmaink mellett, mert kitartó munkával min-

dent el lehet érni. Rájöttünk arra is, hogy a mozgás, a sport az életünk részévé kell hogy váljon, mert egészségesek is csak így maradhatunk. A birkózás nehéz sport, sok fájdalommal jár. Davornak elhittük, hogy a munka és a kitartás meghozta a jutalmat. Sok sikert kívánunk neki a továbbiakban is!

Egyik osztálytársunk is szorgalmasan jár edzésre, ő már jó úton halad a siker felé.

Jó volt a bajnokkal találkozni, beszélgetni, azért is, mert folyékonyan beszél magyarul, és büszkék vagyunk arra, hogy egy városban élünk egy olimpiai bajnokkal, akivel véletlenül is találkozhatunk!

A szabadkai Đuro Salaj Általános Iskola felsős tanulói

Találkozás a költővel

Október 4-én a Szabadkai Városi Könyvtárba látogattunk. Ott volt Csík Mónika költő, aki nek a verseit a magyarországi TáncReakció együttes megzenésítette. Néhányat elő is adtak. (Ubori Petra)

Ráadásul Mónika felszólította az egyik osztálytársamat, aki rajzolt egy kövér macskát. (Szabó Alex)

Nekem legjobban a farmeros dal tetszett. Az előadás végén fényképeztünk a zenekarral és Mónikával. (Nagy Zsolt Bence)

A szabadkai J. J. Zmaj iskola 3. c osztálya

Hörcsög az iskolában

A gyermekhét első napján, október 3-án iskolánkban kisállatok kiállítása volt. Én bevittem a hörcsögömet, Mukit. A hörcsögöt jól megdöngönyözték a gyerekek. A végén a gazdik kaptak egy kis csokit. Nagyon jól éreztem magam.

Sütő Valentina,
3. osztály, J. J. Zmaj iskola,
Szabadka

Szurkoltam a futballmérkőzésen

Nagyon vártam a márciust, mert még tavaly lefoglaltam a repülőjegyeket Barcelonába... A történet úgy kezdődött, hogy amikor előző évben hazaértünk Törökországból, a belgrádi repülőtéren megkérdezték tőlünk, szeretnének-e megnézni egy meccset, amelyen a Barcelona és a Real Madrid mérkőzik meg egymással. Sietve felhívtam az osztálytársaimat, de csak néhányuk vette fel a telefont. A többség még nyaralt, táborozott, vagy épp horgászott. Mivel Sonja, Nati, Alex, Zalán és Zé reagált a hívásomra, megvettem hat jegyet a nagy mérkőzésre.

Eljött a március, és mi indulásra készen álltunk! Kimentünk a reptérre, felszálltunk a gépre, és már indultunk is. Amikor megérkeztünk, már vártak minket. Gyönyörű szállodába kísérték a kis csapatot. A tenger mellett voltunk. Amikor felébredtünk, Sonjával és Zalánnal strandolni mentünk, a többiek lustálkodtak. Nagyon jó nap volt. Este pedig várt ránk a nap fénypontja: a mérkőzés. Útközben beszélgettünk, tippelgettünk, vajon ki fog nyerni? Sonja, Alex és Zalán a Realra szavazott, mi pedig a többiekkel a Barça-ra. Kezdetét vette a meccs, el sem hittük, hogy valóban részesei lehetünk egy ilyen eseménynek. A 31. percben Ronaldo fejesét láttuk, az 54. percben meg James rúgott be egy hatalmas gólt. Hihetetlenül izgatottak és idegesek voltunk. A 64. percben Neymar egy szép góllal jutalmazta a Barcelonát, két perccel később Messi fejelte be a labdát, míg a 79. percben Piqué eltalálta a kapufát, majd gólt rúgott. A 89. percben már láttuk, a meccs eldőlt: Isco megszerezte első gólját. Meglepo volt. A végeredmény 3-3 lett. Zalán kicsit elszorodott, de végül mindannyian óriási élménynek könyveltük el a döntelent. Másnap reggel a reptéren közölték velünk, hogy a szerbiai szurkolók kapnak egy egyhetes nyaralást. Hatalmasat sikoltottunk örömmünkben.

Szép idő volt, kellemes napsütés, sokat strandoltunk. Hazaindulásunk időpontjára a repülőgép elromlott, így busszal kellett utaznunk. Bejártuk a fél világot. Voltunk Párizsban, ahol elhelyeztünk egy „barátság lakatot”, Svájcban sieltünk – ekkor derült ki, hogy csak Sonja tud igazán banni a sílécekkal. Velencében gondoláztunk, Pisában pedig a ferde toronnyal szelfiztünk. Amikor hazaértünk, mindenki az ágyába zuhant.

A nyár gyorsan eltelt, főleg így, hogy a három napból tizenhárom lett. De sikeresen kezdtük a tanévet, új erőre kapva – úgy érzem, jó év áll előttünk.

Ui. Bár a focimeccs volt tervben, a bőröndbe mindenesetre elpakoltuk a bikinit és a téli kabátot is!

Kurucz Zsuzsanna, 7. osztály, Id. Kovács Gyula iskola, Bácskossuthfalva

Nyolcadikos lettem

Hát eljött ez az év is, amelyre első osztályos koromtól várok.

Eljött az utolsó évem a Hunyadi János Általános Iskolában. Ezt az évet alsó osztályos koromban nagyon vártam. Azt hittem, hogy a nyolcadikosoknak már nem kell semmit sem csinálniuk, mert ez az utolsó évük. Pedig nem így van. Nekik sokkal többet kell tanulniuk, mint bármelyik másik osztálynak. Alsósként azért vártam az utolsó évet, mert arra gondoltam, érettségi után másik iskolába megyek. Most nyolcadikosként azonban nem nagyon szeretnék elmenni innen. Nem szeretném itt hagyni az osztálytársaimat, mert ez a hét és fél év alatt nagyon megkedveltem őket. Jó barátságok alakultak ki, nagyon sok poén hangzott el, amelyre jó visszagondolni. Nem szívesen hagynám el a tanárainkat sem, mert nagyon sok időt és energiát pazaroltak ránk, hogy rendszeren elő tudják adni az anyagot.

De amikor elbúcsúzom az általános iskolától, szép emlékeim maradnak róla és osztályomról.

Budemac Karolina, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Gyermekheti pillanatkép az iskoláról

*Évtizedek óta áll már ez a suli,
sok unalmas óra, soha nincs egy buli.
Minden egyes diák az év végét várja,
Mert valljuk be, a nyárnak nincs párja.*

*Évtizedek óta négy fal közé zárva,
olvasunk és tanulunk, mint például máma.
Mindennap hat órát a suliban töltünk,
Az iskolába most már túl sok időt beleöltünk.*

**Molnár Dávid, 6. osztály,
József Attila iskola, Bácskertes/Kupuszina**

Külföldön nagyival

Egy őszi, hűvös reggel megbeszéltük, hogy nagyfi eljön hozzánk vendégségbe.

Amikor megtudtam, nagyon megörültem. Aznap délben el is aludtam, mert korán keltem, és egyszer csak halom a csöngőt. Nagyi volt. Gyorsan futottam, hogy kinyissam az ajtót. Nagyin hosszú ruha volt, és egy nem nagyon magas sarkú cipő. A szemüvege nagy és sárga-fehér volt. Megmutattam neki a szobámat. Aztán beszélgettünk, nem tudom, hogy, de a végén a külföld lett a téma.

– Szeretem Németországot! – mondtam.

– Én is! Az a kedvenc országom! – kiáltott fel nagyi.

A végén nagyfi meg én megbeszéltük, hogy elutazunk Németországba, mert néhány hónap múlva lesz a születésnapom, és ez az utazás lett volna az ajándék nagytól. Két hét múlva már utaztunk is!

Gyönyörű hotelben voltunk. Egy nap elsétáltunk egészen a város központjáig. Sokat sétáltunk. Nagyi már eléggé elfáradt, meg én is!

Ez volt a legszebb élményem az évben. Rájöttem, hogy nagyfi nem is olyan öreg.

Kónya Lea, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Tréfás mese

Egy hihetetlen dolog történt velem.

Egyik nap elindultam a faluvégi kis boltba. Útközben csiripelt egy malac, azt hiszem borjú volt. A fűben macskák úsztak, az égen halak repültek. Nem csodálkoztam ezen, mivel otthon nagyapát főztek ebédre, és utána meg is ettük a csokoládét. Na, mindegy, mert mellettem elsétált egy cápa, és megszólított. Azt kérdezte:

– Fiam, hol a szárnyad?

Én csak bámultam rá.

– Hát hol volna? Otthon hagytam, miért is hoztam volna magammal?

– Hát mi a baja a cápádnak? – kérdezte Maris, a kislány

– Megfázott, köhög és fáj a torka, meg rongyos is. Megyek másikat venni! – válaszoltam

Azzal elköszönt, és otthagytott. Én viszont belehajoltam a boltba. Mikor átúsztam, ott az eladó egy tigris volt. Mint tudjátok, a tigris egy nagyon szelíd és aranyos kis állat. No, nem is ez a fontos, hanem hogy mit árultak a boltban:

egy repülőgépet, mosógépet, egyszarvút, egy borjú és egy ló keverékét, egy agyat, ha valakinek nem volna – állt az ajánlásban. Nohát, nekem csupa hétköznapi dolgot kellett vennem, ami ott nem volt.

Mint például:

egy csokifüldöt, egy ribizlibokrot, egy almafát és füvet.

Ezeket mind anya kérte ebédhez. Nagy bánással elindultam vissza a kutyaházba, mert így hívták a házunkat, azért, mert sok macskánk volt. Már a sarokról érződött a finom hús szaga. Mikor hazaértem, anya kevergette a ragasztót, nagyapa összerakta a belső szerveit a főzés után, a macska pedig mobiltelefonozott, amit megtiltottam neki a sok ugatás miatt. Le is ordítottam, hogy mit képzél magáról, hogy felhúzhatja a ruháimat! Ő bocsánatot kért, hogy megkóstolta a cukorkákat. Anya mérges volt, hogy nem hoztam neki vízi csúszdát, mert kért egy szörpöt. De azután megbocsátott, szobafogságba küldött. Nem zavart az, hogy egy hétig csúszdáznom kellett.

Ennyi volt ez a történet, ha nem hiszitek el, járjatok utána, hogy mi minden furcsaság történik az én falumban!

Francia Anna, 5. osztály, József Attila iskola, Bácskertes/Kupuszina

**A kiskakas gyémánt félkrajcárja
Németh Nándor, 2. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin**

Kedves Pajtások!

Mai számunkban felcsapunk betyárnak, kutyát szelídítünk, focimeccsen szurkolunk, tréfálkozunk, bemutatjuk az egykori és a mostani iskolát... és úgy tűnik, mind kevesebbet gondolunk a nyárra. Beindult a gépezet, és jobbnál jobb anyagok érkeznek. Szeretnénk, ha hozzánk még több munkátok jutna el, de már is hálásan köszönjük a bácskossuthfalvi Id. Kovács Gyula, az újívedéki Petőfi Sándor, a szabadkai Zmaj iskola 3. c osztályának, a Kizur István és az I. G. Kovačić iskola, a bácskertes-i/kupuszina-i József Attila iskola, a palicsi Miroslav Antić iskola, az adai Cseh Károly, a csantavéri Hunyadi János iskola... pedagógusainak a közreműködést.

Nagy Magdolna

Iskolában

Én a Miroslav Antić Általános Iskolába járok.

Az igazgatónőnk, Tóth Gabriella nagyon kedves, okos, ügyes személy. Ha van valamilyen probléma, ő azon nyomban meg próbálja oldani. A pszichológus néni és a pedagógus néni mosolygós. Azonnal észreveszik, ha valaki szomorú, és mindig pozitívan állnak hozzá a dolgokhoz.

A kedvenc helyem az iskolában a zsigongó. Tele van képekkel, rajzokkal, amelyeket persze az iskola tanulói festettek, rajzoltak.

Szeretem ezt a jó nagy udvart is. Tele van fával, fűvel és bokrokkal. Nagyszünetben mindig kint vagyunk, és focizunk, kosárlabdázunk, bújócskázunk, bummozunk, vagy épp kitalálunk új játékot. Az én osztályom összetartó és segítőkész. Sokszor megdicsérték minket, hogy illedelmes és jól nevelt tagozat vagyunk, de nekünk ez a természetes, mert így tanított minket a tanító néni.

Az osztályfőnökünk csoda: vicces, okos, ügyes, szép, mindig mosolyog és kedves magyartanárnő. Szeretem az óráit is, mert jól magyaráz. A kedvenc tantárgyam viszont a torna. A tanárunk anyanyelve a szerb, de magyarul beszél, és én szeretem a kiejtését. Emellett nagyon-nagyon vicces. Az ő óráin nevetünk a legtöbbit. Mindenkinek ad becenevet, amely nagyon mókás. A tornaórán az is jó, hogy kint lehetünk az udvaron, amíg jó az idő. A gimnasztikai feladatok a kedvenceim, de ezek közül is a tigrisbukfenc. A rajzórákon viszont kreatívan alkothatunk, és mindig dicséretet kapnak a jó ötletek. A szabadban is dolgozunk.

Azért szeretem a sulimat, mert az összes tanár és tanárnő jókedvű és vicces.

Arnold Zsófia, 6. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

A Városom
Kujundzity
Tifani,
3. osztály,
J. J. Zmaj
iskola,
Szabadka

Egy megszelídítés történet

A házi kedvencem, Dolfi megszelídítése több mint két évvel ezelőtt kezdődött, és a mai napig tart.

A család 2014 nyarán eldöntötte, hogy kutyát vásárol. Több hirdetés közül kiválasztottunk egyet, és elmentünk megnézni a kiskutyát. A kapuból egy fehér, hosszú szőrű arany retriever kutyust pillantottam meg. Buta tekintetével figyelt minket. Első látásra megkedvelt bennünket, és elébkünk szaladt. Így eldöntöttük, hogy megvesszük. Otthon a garázs mellé barkácsolt neki apukám ketrecet, és már első éjszaka ott aludt a házörzökn. Sokat gondolkoztunk, hogy mi legyen a neve. A világhálón is ötleteket gyűjtöttünk, és végül a Dolfi nevet adtuk a kutyakölyöknek. Szerintem ez illik rá a legjobban. A feje hosszúka, a füle háromszög alakban nyúlik előre. Az orra és a szeme fekete, szájából mosolygósan lóg ki piros nyelve. A farka és a lábai hosszúak. Mély hangon ugatja meg az idegeneket. Játékos természetű.

Kezdetben ráfeküdt a virágokra, vagy kicsupálta őket, azért anyukám mindig összeszidta. Amikor a kishúgommal a homokozóban játszottunk, Dolfi mindig ráfeküdt a várunkra. Az udvarban nagy gödröket ásott, mintha kincset keresne. Ha véletlenül nyitva felejtjük a garázsajtót, mindig kilopja valamelyik szerszámot. Még a papucsomat is megrágtta, mert azzal is játszani akart. Sokszor összeszidtam, mert butaságokat csinált. Azt hittem, hogy sosem tudjuk rendre tanítani. Idővel, amikor már kezdte követni az utasításaimat, mindig valami finom falattal jutalmaztam. Dolfi sok mindent már megtanult, de játékos természete további csínytevésekre buzdítja.

Tudom, hogy teljesen megszelídíteni, és rendre tanítani sosem fog sikerülni, de ennek ellenére én nagyon szeretem a kutyámat. Jókat játszunk együtt, és mindig hűségesen várja a kapuban, hogy hazaérjünk.

Császár Livia, 5. osztály, I. G. Kovačić iskola, Szabadka

Az iskola régen és most

Dédnagyamam idejében egészen más volt a tanítás, mint manapság.

A gyerekek az általános iskolában négy vagy hat évig jártak. Nem volt táskájuk, könyvük és füzetük. Palatáblája volt minden tanulónak, mely oldalán kréta és szivacs lógott. Ezen a táblán tanultak írni, olvasni és számolni. Szigorú fegyelem volt az iskolában. A tanárt mindenki tisztelte. A neveletlen gyereket megnevelték. Mogyorópálcával suhintottak az ujjukra, ha nem fogadtak szót. Szégyen volt a sarokban kukoricán térdelni. Szegény sorsban éltek a tanulók, nem volt divatos ruhájuk, se cipőjük. Fapapucsban jártak télen-nyáron. Amikor csúszott az út, zsákot húztak a fapapucsra. Mégis boldog gyerekek voltak, jutott idejük játéokra és barátkozásra. Pár évig jártak csak iskolába, de mindenki megtanult írni, olvasni és számolni.

A mai gyerekek másként tanulnak. Van rengeteg könyvük és füzetük, díszes táskájuk, mely megpakolva tíz kiló. Tanulnak mindenfélét, és nyolc év után mégsem lesznek okosabbak, mint dédszüleik. Neveletlenek, és nem barátkoznak. A mobiltelefon a legjobb barátjuk. Sok időt töltenek az iskolában, otthon újra tanulás várja őket egész délután.

Remélem, egyszer kevesebb lesz a tanulás, és a gyerekek vidámabban fognak járni iskolába.

Nánási Noémi, 6. osztály, Kizur István iskola, Szabadka

Felcaptam betyárnak

Egyszer szerettem volna betyár lenni, és jelentkeztem egy betyárbandánál.

Azt mondták, hogy csak akkor csatlakozhatok, ha kiraboltam a nemzeti dohányboltot. Kifigyeltem, hogy mikor zár, és mikor nyit az üzlet. Amikor bezárt, megközelítettem a boltot, és feltörtem a zárat, majd bementem, egy pillanaton belül megszólt a riasztó. Elkézdtem gyorsan pakolni az árut, majd elbújtam a raktárban. Egyszer csak megjelentek a csendőrök, és elkezdtek átnézni a boltot. Elővettem az ostorom, majd leütöttem az egyik csendőrt, a másik meglötte a lábam, de őt is sikerült leütni. A harmadik elbújt, majd leütött. Egyszer csak a börtönben ébredtem fel. Kiterveltem, hogy megszököm, és sikerült is. A szökés után újra próbálkoztam a dohánybolttal, szóval elmentem az üzlethez, és sikerült is kirabolni.

A betyárbanda azt hitte, hogy meghaltam, de amikor megláttak a sok dohánnyal, rögtön bevették a bandába.

Csonka Márton, 6. osztály, Cseh Károly, Ada

A molekuláris gépek kutatásáért Nobel-díj

Három tudós: a francia Jean-Pierre Sauvage, a brit J. Fraser Stoddart és a holland Bernard L. Feringa kapja az idei kémiai Nobel-díjat a Svéd Királyi Tudományos Akadémia stockholmi bejelentése szerint. A kutatók a világ legkisebb gépezetei, a molekuláris gépek tervezéséért és előállításáért részesülnek az elismerésben – fogalmazott indoklásában az illetékes bizottság. Molekuláris lift, mesterséges izmok és parányi motorok, ezek a világ legkisebb szerkezetűi, melyekért a három tudós elismerésben részesül. A kutatók kontrollálható mozgású molekulákat fejlesztettek ki, amelyek energia segítségével tudják végrehajtani feladataikat. A számítástechnika fejlődése jól mutatja, hogy a technológia miniaturizálása forradalomhoz vezethet. A kémiai Nobel-díj idei kitüntetettjei gépeket miniaturizáltak, és új dimenzióba vezették a kémia tudományát a svéd tudományos akadémia szerint. (MTI)

MOBILTELEFON

Az elmúlt évtized során nagyon sok vita zajlott arról, mikortól érdemes egy iskolába járó gyerek kezébe telefonot adni, illetve ha már van telefonja, mennyi időt tölthet annak használatával. Utóbbit szülőként nagyon nehéz kontrollálni, de ha gyermekünkkel együtt választjuk ki a tanulásukat, fejlődésüket játékos vagy komoly formában segítő alkalmazásokat, akkor az okostelefon hasznos kiegészítő, sőt, ideális tanulótárs lehet az iskolai mindennapokban.

A legtöbb applikáció használatához némi angol nyelvtudásra van szükség, de ennek a szülők inkább örülnek, hiszen így már az első másodperctől idegen nyelvet gyakorolnak a gyerekek. Az alább bemutatott alkalmazások ingyenesek, hasznosak lehetnek a gyerekek, és megnyugtatók a szülők számára.

A házi feladat kikérdezése sok szülő számára nyűg. Manapság azonban már nem kell beleöszülni, ha dolgozatra vagy feleletésre kell felkészülni. Ebben segít a Study Blue nevű ingyenes alkalmazás, amelyet egy sor villámkérdéssel és kvízzel lehet feltölteni. Emellett választhatóak más diákok által hitelesített kérdések is. A helyes válaszokért a felhasználók pontokat kapnak, ami kiválóan ösztönzi a gyere-

Tanulást segítő ingyenes applikációk

keket az alapos felkészülésre. Bizonyos pontszámok elérését jutalmazhatjuk, így a gyerekek addig fogják magolni a kérdéseket, amíg meg nem döntik az előző rekordjukat.

Szintén a házi feladatban, azaz a matematikai problémák megoldásában rendkívül szellemes módon segít a Photomath nevű alkalmazás. Az adott feladatot a telefon kamerájával elég csak lefotózni, az algoritmus pedig ezek után kikeresi a feladat megoldását, így a továbbiakban az adott típusfeladatokkal könnyen boldogulhat a diák.

A Dictionay.com egyszerű, ingyenes szótáralkalmazás, amelyben számos nyelvről fordíthatunk oda-vissza, valamint a szinonimaszótár segítségével játszva bővíthetjük szókincsünket. Emellett pár jópo-

fa funkciója is van: például megnézhetjük a nap szavát, vagy hogy a közelünkben milyen szavakra kerestek rá a leggyakrabban.

Ugyancsak nyelvtanulásban igazán hasznos, ingyenes alkalmazás a Duolingo, amely játékká és élménnyé varázsolja az idegen nyelvek elsajátítását. Számos nyelv megtanulható a segítségével. Ma már magyarul is elérhető, így az is nyugodtan próbálkozhat vele, aki (még) nem beszél angolul. Az alkalmazás használata rendkívül egyszerű és intuitív, magától emlékeztet a gyakorlásra, így a megszerzett tudás nem vesz kárba.

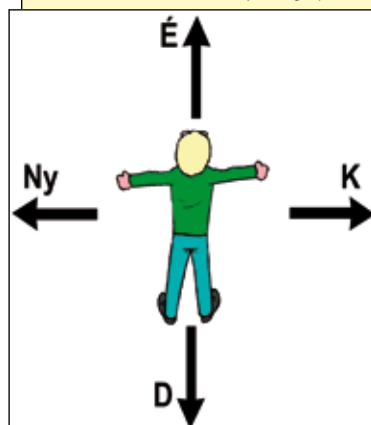
Az okostelefonos alkalmazások ma már nem csak komoly segítséget, de akár motiváló tényezőt is jelenthetnek a diákok számára, a játékos tanulás ugyanis bizonyítottan sokkal hatékonyabb, mint az információk száraz és unalmas bemagolása.

Miért kell ismerni az égtájakat?

A turista, a katona, a tengerész vagy a repülő tájékozódását a nélkülözhetetlen iránytű segíti. A városi ember nem égtájak szerint tájékozódik, hanem utcanevek és az ismert képek változásai szerint. Gyakran fel sem kell pillantanunk, mégis tudjuk, hol kell leszállni a járműről, amelyen utazunk. A házak színéről, a boltokról, kapukról stb. tudjuk, merre járunk. De még városban is jó, ha tudjuk, hogy például a lakásunk milyen égtáj irányába néz, különösen az ablak, és hogy milyen irányú a szél.

A térkép csak az égtájak ismeretében igazít el. A térképen a „jobb”-nak a keleti, a „bal”-nak a nyugati, a „felső”-nek, az északi és az „alsó”-nak a déli irány felel meg. Az észak-északnyugati szél rendszerint hideg vagy hűvös csapadékot hoz. A déli szél általában meleg, a keleti hideg és száraz. A déli fekvésű lakás a legnaposabb, úgyszólván egész nap odasüt a nap, a keleti reggeli napot, a nyugati délutánt kap. Az északi jóformán semmit.

Azt sem árt tudni, hogy amikor a világ nyugati feléről van szó, melyik az, és hogy miért közelkelet a Közel-Kelet, és miért távol-kelet a Távol-Kelet. (Megjegyzendő, hogy ez a két elnevezés az európai embertől származik.) Ami Európától keletre van, az a Kelet (Ázsia). És ami közelebb esik, az a Közel-, ami távolabb, az a Távol-Kelet. Illik tudni, hogy melyek az északi népek és a déliek, jó tudni, hogy amikor a meteorológiai jelentés Skandináviáról meg a Baltikumról beszél, milyen égtájt emleget.

Elöttem van észak, hátam mögött dél, balra a nap nyugszik, jobbra pedig kél

Az erdő: kincs

Az erdő nemzeti kincs, értéke messze felülmúlja azt a gazdasági hasznot, amelyet a fakitermelés jelent. B. P. Kremer német biológus szerint: „Ha a fák fotoszintetikus működése aktív, ugyanannyi oxigént juttatnak a légkörbe, mint amennyi szén-dioxidot vesznek fel a levegőből. Csupán egyetlen nagy, 25 méter magas bükkfa, amelynek a levélfelülete körülbelül 160 négyzetméter, egy nap alatt mintegy 7000 liter oxigént szabadít fel.” Mindig erre gondolok, amikor a települések közelében levő erdőben járva a bokrok alá pakolt hulladékcupacokat látom, de akkor is, amikor a legnagyobb tenyészidőben hallom a motoros fűrészek harsány sivítását. Ilyenkor az erdőben nemcsak a fák pusztulnak, hanem velük számtalan madártojás,

fióka, emlős és rovar, olyan állatok, amelyeknek az élőhelyét az erdő jelentette. Az őszi erdő már hallgat, nem szól a madárdal, helyette a kerengve hulló levelek sajátos, halk suttogása tölti be a levegőt. A tölgyesekben októberben potyog a makk, amelyet nappal a szajkók a fákról hordanak, és nemegyszer kilométernyi távolságban ültetnek el, éjszaka pedig szarvasok, vaddisznók és borzok csemegéznek a földre hullott terméskből. A köznyelv nemes egyszerűséggel rovaroknak, vagy ami még rosszabb, bogaraknak nevezi mindazt, ami apró és a földön szaladgál, így az avarban mozgó pókokat is. A pókok nyolc lábukon kívül abban különböznek egyebek mellett a hangyáktól, hogy a késő őszi, sőt enyhe téli napokon is tevékenyek. Sokan vannak, és fontos táplálékai számos madárfajnak, vörösbegynek, cinegéknek és őszapóknak, az utóbbiak ősszel a lerakott petecsomóikat is keresik. Gyakran látom a vaddisznók éjszakai tevékenységének nyomait. Nagy területen túrják fel a talajt, ami talán nem szép, de az erdő szempontjából mégis hasznos lehet, hiszen a felforgatott, felfrissített talajban az ott rejtőző, a vaddisznóktól szerencsésen elkerült tölgy- és bükkmakkok könnyebben kicsírázhatnak. Ugyanígy azok a bükkmak-

A tölgy termése: a makk

kok is, amelyeket az erdei egerek gyűjtöttek össze a föld alá. Egy részüket ugyan megrágnak, és elfogyasztják, de a megmaradók kicsírázva fává növekedhetnek. Az erdőben minden évszakban sok, hálás fotótéma akad. Így van ez ősszel is, amikor például a gombákról készíthetünk szebbnél szebb felvételeket. Nagy kalapú vargányák kínálják magukat, nemrég láttam először a rózsás piros kalapú császárgombát és a még fehér burokban levő testvéreit, de mindig megcsodálom a fák törzsén néha hatalmasra nőtt taplógombákat is. A kirándulók, sajnos, nagyon gyakran pusztá szórakozásból egyszerűen felrúgnak a gombákat. Pedig ezek az erdei ökoszisztéma fontos tagjai ráadásul szépek, és ha nem gyűjtjük, akkor hagyjuk ott, ne bántsuk őket.

Sch. E.

Tudod-e?

* A gyilkos galócából pár grammnyi is elég ahhoz, hogy a máj felmondja a szolgálatot.

A gyilkos galóca

* A csiperkegomba képes az aszfaltburkolatot is megrepszteni, olyan erővel tör a felszínre.

* A furcsán viselkedő emberekre azért mondják, hogy bolondgombát ettek, mert létezik olyan gomba, amelyik elfogyasztás után az egyén táncra perdülhet, dühöngöghet, látomásokkal küzdhet.

Ritkán látunk vaddisznót

NEM ÁRT TUDNI

Miért tengeri a tengerimalac?

Holland hajósok fedezték fel a 16. században dél-amerikai gyarmaton, Guyanában ezeket a puha, barna-fehér bundájú állatkákat. Néhányat közülük hazavitték a gyerekeiknek játszótársul Hollandiába. Itt az emberek gyorsan megkedvelték őket, és lassan más európai országban is elszaporodtak. Németországban nevezték el őket tengerimalacnak, mivel tengeri úton érkeztek az országba. A sertések malacainak még távolról sem rokonai, a rágcásalók közé tartoznak. Dél-Amerikában, főként Peruban évszázadok óta kedvelik ezeket a mókás állatokat. A tengerimalacokat már az inkák is ismerték, de ők valószínűleg a húsáért tartották. A malacokhoz hasonlóan hulladékanagyokkal

táplálkoznak. Vadon élő egyedeik falkákba verődnek, és sziklahasadékokba, barlangokba húzódnak be. A tengerimalacok nappal aktívak. Szelídek, kedvesek, és kissé ijedősek. Általában szívesen hagyják simogatni magukat. Reggelenként füttyel üdvözlük gondozójukat. Vidáman röffögnek, s ha izgalomba jönnek, hosszasan visítanak. A tengerimalacoknak is szükségük van mozgásra, ezért figyeljünk arra, hogy ne maradjanak egész nap a ketrecükben. A lakásban szabadon engedhetjük, de vigyázat: mindent megrágnak, többek között az elektromos kábeleket is, ami halálos áramütéshez vezethet. Nyáron elkerített helyen, a szabadban is tarthatjuk őket. Sokféle tenyészetük van: ismerjük a sima szőrű

tengerimalacot (fekete, barna, fehér színben), a két-három színű rozetta tengerimalacot (többsége durva szőrű, de lehetnek sárgák, barnák és fekete vagy hosszú szőrűek, továbbá sűrű, puha bundájú angorák is).

Egy zsák alma

Ment a Nyúl az erdőben, üres zsákkal a hátán, gombát akart szedni, meg erdei bogyókat a kis nyuszi számára, ám sajnos, semmit sem talált: se gombát, se bogyót.

Hát, egyszer csak egy zöld tisztás közepén meglát egy vadalmafát. Az ágai csak úgy roskadoztak az érett piros almától, a földre is jutott belőle bőven. Több se kellett a Nyúlnak, kinyitotta a zsák száját, és rakni kezdte bele az almát.

Arra repült a Varjú, leszállt egy farönkre, és így károgott:

– Kár! Kár! Micsoda kár! Aztán hiába jön majd ide bárki, egy árva szem almát se talál!

– Hiába károgsz, Varjú koma – mondta a Nyúl –, annyi itt az alma, hogy jut belőle mindenkinek. Az én nyuszijaim meg otthon az éhkoppot nyelik.

Teli szedi a Nyúl az egész zsákokat. Nehéz volt a zsák, fel se tudta emelni. Hétrét görnyedve húzta-vonszolta az erdei ösvényen hazafelé...

Egyszer csak valami puhába ütközött a feje. Fölpillantott, hát a Medve állt előtte!

– Mi van a zsákokban? – kérdezte a Medve.

A Nyúl magához tért a nagy ijedelemből, kinyitotta a zsákokat, és így szólt:

– Alma... Vadalma... Tessék, vegyél belőle, Misa bácsi, szívesen adom.

Megkóstolta a Medve az almát.

– Jó kis alma! Zamatos! – bömbölte, vett belőle egy jókora marokkal, és ment az útjára.

A Nyúl meg – hazafelé.

Megy a Nyúl az erdőben, innen is, onnan is összeszaladnak a mókus fiak, és kórusban sipogják:

– Nyuszi bácsi, kérek almát!

Mit tehetett volna, megint kinyitotta a zsák száját.

Hazafelé úton összetalálkozott régi barátjával, a Sünnel.

– Hová, háová, Tüskeböki? – köszönt rá.

– Hát, tudod, gombászni indultam, de nem találok egyet sem. Üres a kosaram, nézd csak!

– Vigyél inkább almát. Vegyél nyugodtan, ne szégyellj, van belőle elég! – mondta a Nyúl, és jól megrakta almával a Sün kosarát.

Kiért a Nyúl a mezőre, hát ott sétál a Kecse a gidáival. Őket is megkínálta almával.

Ment, ment a Nyúl, de nagyon elfáradt. Már éppen leült volna valami buckára, amikor hirtelen...

– Köszönöm, barátocskám! – mondta a Vakond, és eltűnt a föld alatt, az almákkal együtt.

A nyusziházban ezalatt nem győzik várni Nyúl papát. Hogy elüsse az időt, Nyuszi mama hosszú meséket mond a korgó gyomrú kicsinyeknek.

Egyszer csak kopognak.

Nyílik az ajtó, és ott állnak a küszöbön a mókuskölykök, kezükben egy szakajtó mogyoró.

– Tessék! A mamánk kérte, hogy ezt adjuk át, és köszönjük meg szépen – sipogták a kis mókusok, aztán elszaladtak.

– Csoda történt... – suttogta Nyuszi mama.

Jött a Sün is, egy nagy kosár gombával.

– Itthon-e a gazda? – kérdezte Nyuszi mamát.

– Sajnos, nincsen. Már reggel elment hazulról, és még mindig nem jött meg.

Elköszönt a Sün Nyuszi mamától, és elment, de a kosárnyi gombát otthagyta.

Kecse szomszédasszony káposztafejeket hozott, meg egy csopor tejet.

– Ez a gyerekeké – mondta Nyuszi mamának.

És a csodák folytatódtak.

Csikorogva nyílt a pinceajtó fedele, és kidugta fejét a Vakond.

– Ez a Nyúl háza? – kérdezte.

– Igen, mi lakunk itt – mondta Nyuszi mama.

– Akkor jó helyre ástam a járatomat – örvendezett a Vakond, és már dobálta is fel a pincéből a répát, krumplit, petrezselyemgyökeret, céklát. – Tiszteltetem Nyúl urat! – kiáltotta Vakond a pincéből, és már el is tűnt a föld alatt.

A Varjú meg csak károgott egyre:

– Kár! Kár! Micsoda madár! Fűnek-fának osztogattad az almát, engem meg se kínáltál!

Zavarba jött a Nyúl, előkaparta a zsák aljáról az utolsó almát.

– Tessék! Ez a legszebb! Csipegeds kedvedre.

– Kell is nekem a te vacak almád! Az ízét sem állhatom! Kár, kár! Micsoda dolog, a saját éhes gyerekeinek csak az üres zsákokat viszi haza!

– Jaj, nem... Tüstént visszafordulok, és újra teli töltöm.

– Hová mennél, esztelen jószág! Nézd, micsoda felhők gyülekeznek!

De a Nyúl csak visszaszaladt az erdőbe.

Hanem amikor elért az ismerős vadalmafához, kit talált ott, nagy meglepetésére...

Meglátta a Farkas a Nyulat, és szája szélét nyalva megkérdezte:

– Hát te mi járatban?

– Én csak... almát akartam szedni... a kicsinyeimnek.

– Szóval, szereted az almát?

– Sze... szeretem.

– Én meg a nyulat szeretem! De nagyon ám! – rikoltotta a Farkas, és lódult, hogy elkapja a Nyulat.

Most tett igazán jó szolgálatot az üres zsák!

Késő éjszaka volt, mire a Nyúl hazaért.

Otthon a jóllakott kis nyuszi már az igazak álmát aludták. Csak Nyuszi mama nem aludt, csendesén sírdogált a szoba sarkában.

Egyszer csak megnyikordult az ajtó.

Fölneszeltek a kisnyulak, kiugráltak az ágyból.

– Hurrá! Megjött a Papa!

Nyuszi mama az ajtóhoz rohant: a küszöbön ott állt a Nyúl, csuromvizesen.

– Nem hoztam... nem hoztam nektek semmit – suttogta alig hallhatóan.

– Szegénykém! Fő, hogy élsz... – borult a nyakába Nyuszi mama.

Egyszer csak iszonyú dörrenés rengette meg a nyusziházat.

– Ez ő lesz! A Farkas! Csukjátok be az ajtót! Rejtőzzetek el! – kiáltotta a Nyúl.

Dörömbölt az ablaküveg, kivágódott az ablak, és egy hatalmas barna fej bújt be rajta. A Medve.

– Tessék! Itt az én ajándékom! – bömbölte a Medve. – Igazi finom hárszém...

Másnap reggel az egész nyuszi család az asztal köré gyűlt. Mi minden nem volt azon az asztalon! Gomba és mogyoró, káposzta és répa, krumpli, méz és cékla...

A gonosz Varjú meg csak álmélkodott.

– Föl nem foghatom! Hogyan került elő az üres zsákból ennyiféle jó?

Szutyevjev meséje

Ladik Katalin versei

Tűzmadár

Neki a levegő a kése,
kabátja vérzik a szélfúvásban,
fátyolarcú bútorok lebegnek
a megperzselt égbolt alján:
csillaggá izzik érte a csönd.

Csigaház

Minden űrt beszippantott,
többé semmi sem jöhet ki belőle.
Kéjvágya sziklába süllyedt,
ahová arca is alámerült.

Spirálisan átölelkezik,
így várja az álmodást.

Fényhúr pattan szempilláján.
Álmában téridő-tölcsérként
táncol örömtelenül,
önmagát örökké újra megszüülő
hangmozdulat.

A lúd és a ló viadala

Parazsat adtak neked abrakul
hasadban fekete táská
templomot fújtál zöld szitába
s a felgyülemlett parazsat gyomrodból
fehér ludam az istállóban
ludam hátán sárga ló patája
fehér szárnya fölött gyűrött ló
az éj pedig ó a sárga éj
ne halj meg fekete ludam
gyönyörű hagymám gyilkos lovam.

Vasárnap

Elmentek a hajók.
Megezik a galambot.

Csend

Négy farkas a kéményben
párnához szögeztek
nagy fekete fogak

Láng Zsolt

Bestiárium Transylvaniae

A föld állatai (részlet)

Jaul vagyol Iréinke drága?
– Ühüm.
– Te mindég jaul vagyol, sose panaszkodol,
se a bótra, se az időüre. Ha tunnád, mi vóut ma is
nálunk, énnem már hajnalba el kellett jönni
ottholrunnan, pedig még éccaka vóut, de mán
nem bírtam idegekkel, a Feri felkótt, oszt ottan
kautogott a fülembé, mer
nem bír az megülni.
– Örülnél, ha délig alunna?
– Örülne a rosseb.
– Ugyi.
– De mér kautog a fülembé?! Osztán ha mon-
dom neki, hogy Feri, mér kautogol, há direkt
csakazértis csinájja, Iréinkém drága. Amiótátul
beköltöztünk a blokkba, az nem tuggya, mikor
van nappal, mikor éccaka. Be van sauzva. A fia
bezzeg nem ütött rája. Aztat hiába kötöm reggel.
Nem dóugozik sehun, pedig érettségije is vagyon.
A végin elviszik nekem a Duna-csatornához, de
hiába beszélek annak, az délig alszik. Oszte este el-
megyen ottholrunnan, megyen halászni, mer van
egy haverje, osztán az csajja.

– Fognak is?
– Fognak, de kell a bánatnak. Amit itten ki-
foglal, annak pocsolya íze van, Iréinke drága.
Mikor az apukám még gyerek vóut, akkor még
vóut hal a Szamosba. Kétméteres harcra, az vóut,
vájlingokkal vitték a húst a szomszédok, mer a
nagyamám áldott egy jau asszony vóut, adott
nekijek is. Tudod, Iréinkém drága, amiótátul be-
tegg vóut szegényke, bennem vagyon az ideg, oszt-
tán a vérnyomásom is magas, de üttem nem érdeklí,
elmegegyen, én meg feszt izgulok.
– Kivel megyen?
– Há a Gabival, azzal. De aztat mongya, hogy
éccaka jönnek elő a harcsák, akkor kell menye-
nek. Jaj, haza is kéne ugorjak, megnézem, felkelt
mán. Vigyázol addig a bótra? A percen jövök.
– Mivel mész?
– A rák essen bele, mindig elfelejtem, hogy
mán nem a Várdomb utcában lakunk. A görcs
ájjon bele a blokkba, adhattak vóuna közelebb is.
Nem tudok haza ugorni sem. Mingyárt szívbajt
kapok.
– Ha alszik, mi baja eshet?

– Jaj, mit tudom én, vóut az a nagy eső, jaul
megáztak. Ebből tüdőgyulladást fogol kapni,
mondtam nekije, de semmit nem veszen az ko-
molyan.

– Én is megáztam a sorban.
– Mit osztottak?
– Gázt.
– Nekünk szerencsére két buteliánk vagyon.
– Nekünk is, de kifogyott.
– A telepen osztották?
– Ottan. Sehun egy fedél. De meleg vóut.
– De Pisti nagyon érzékeny a hűlésre, mió-
tátul beteg vóut, nemvóuna szabad megfázzon.
Ha beviszik nekem a kaurházba, ottan ki fogja
ápolni? Mán reggelit se adnak, osztán neked kell
még az aszpirintet is megvenni, mer az sincsen.
Képzeld, a sógor benn vóut, osztán mán annyira
elege vóut, hogy kisétált pizsamásan, oszt leugrott
a hídról, oszt azóta se tanájják.

– A Tibi?
– Az.
– Hunnan tuggyátok, hogy leugrott?
– Láttá egy munkás pizsamába a hídon.
– Biztos léuszott az Csengerbe.
– Gondolod?
– Majd odaátrul ír levelet.
– Sose írt az sehunnan.
– Karácsonyra küld valamit Németből.
– Sose hozott az semmit. Egy nyavalyás csokit
se, pedig Pisti keresztapja vóut.
– Mi baja vóut?
– Nem mondott az semmit, néma vóut, mint
egy hal. Valami a gyomrával, vagy a tüdejével. Pe-
dig nem ivott, nem cigerettázott.

Eccer behítták, onnantul lett beteg. Biztos rá-
ijesztettek.
– Mér hítták be?
– Mit tudom én, valami könyvér. Nem az üvé
vóut, de behítták.
– Jobb nem beszélni róula.
– Jobb.

A Kóvér a parázsló szén fölött rázogatta a
kis drótkalitikát, amiben a kukoricaszemek pat-
toztak, s pattogásuk zenéje belekeveredett be-
szédébe, mellette a Sovány néni néha belekotort
szaloncukros üvegurnáiba, eligazította cukorkáit,
s olyankor nosztalgikus illatok áradtak messzire;
még nem tért át a nyári árura.

Kedves Olvasó Tanulók!

Nem könnyű „olvasmány” a mai Gyöngy-
halász sem. Ladik Katalin (1942) költeményei
a *Füketrec* című 2003-as, Hágában a Mikes
International Kiadónál napvilágot látott kö-
tetéből származnak, s abból az alkalomból
közöljük őket, hogy a vajdasági származású
költő a napokban vette át a nemzetközi je-
lentőségű Yoko Ono-békedíjat, amellyel a
japán békeharcos tüntette ki munkásságáért.
Ladik Katalin, „a meztelen költő”, a múlt
század hatvanas éveiben tűnt fel formabon-
tón újszerű verseivel és provokatív magatar-
tásával a térségi kulturális életben; költőként
és színészként is, illetve a kettőt együtt, már

akkor is multimediális alapokra helyezve új
látásmódot és megjelenési formát képviselt, és
képviselet ma is.

Ladik idézett verseskötetének alcíme *bestiá-
rium*. Kisvételül írva a középkori állatkönyvek-
re utal mint műfajra/műformára. Erről jutott
eszembe egy erdélyi író, Láng Zsolt négykö-
tetes bestiáriuma, a *Bestiárium Transylvaniae*.
A negyedik kötetből, *A föld állataiból* (2011,
Kalligram) olvashattok itt egy részletet; nem
nyomdahibás szöveg, hanem a térségi „élőbe-
széd”-et követi és jeleníti meg. Nézzetek utána
a bestiárium jelenségének!

Bence Erika

Őszhó – október a néphagyományban

Október a szüret hónapja – a vele járó ünnepekkel-mulatságokkal együtt. A korai szőlőfajták szedését ugyan már szeptemberben elkezdik, de az „igazi” szüretet Teréz indítja október 15-én. A tokaji aszúszőlőt hagyományosan csak október végén, 28-án kezdik szedni: „Akár haszon, akár kár, Simon-Júda a határ” – szól a hegyaljai régi törvénye... Vagy egy másik útmutatás: „Rég felírta Noé Tokaj hegyormára, hegyaljai kapás, várj Simon Júdára.”

A hónap végén kezdődik az aszúszüret

E hónapnak is megvannak a maga termést, termékenységet és időjárást jósoló napjai. 9-én, Dénes napján megtudhatjuk, hogy milyen tél vár ránk. Ha északról fúj a szél, és ragyognak a csillagok, akkor kemény hidegre számíthatunk, de ha nyugat felől érkezik a szél és felhős az idő, akkor enyhe télnek nézhetünk elébe. A telet jósolja 21-én Orsolya (amilyen az idő ilyenkor, olyan lesz a tél is) és 26-án Dömötör (ha hideg szél fúj, az kemény telet sejtet). De arról nemigen szólnak a kalendáriumok, hogy mi lesz, ha Dénes napján nyugati szellő fújdogál a borús ég alatt, Dömötör megcsontig hatoló, viharos szelet hoz...

Az egykori kalendáriumok 26-át „juhászújévként” is számon tartották – ekkor számoltak el a gazdáikkal a pásztorok –, a hónap utolsó napja pedig a reformáció emléknapja. És emlékezzünk meg két további fontos napról, amelyek bár nem kötődnek népi vagy vallási szokásokhoz, hagyományokhoz, annál inkább részei a néplelékeknek, a nemzeti érzésnek: október 6. az ara-

Paál László: A berzovai út

di vértanúk emléknapja, 23. pedig az 56-os forradalom ünnepe.

Érdekes, hogy a rómaiak a márciusi jeles napok tükörképeit rakták októberre – tavasszal előkészült nyári aktivitására a katona, a halász, a hajós és a földműves; október viszont az eszközök megtisztításának, a tél viszontagságaitól való

megóvásának időszaka volt. Az sem mellékes, hogy október hónap neve az egykori római naptárból eredeztethető: a latin *octo* nyolcat jelent – hiszen akkoriban márciussal kezdődött az év. A régi magyar naptárakban főként Mindszent havaként említik, de használták az Őszhó, Magvető hava elnevezést is.

VAJDASÁGI MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK

Gyurkovics Hunor festő, grafikus

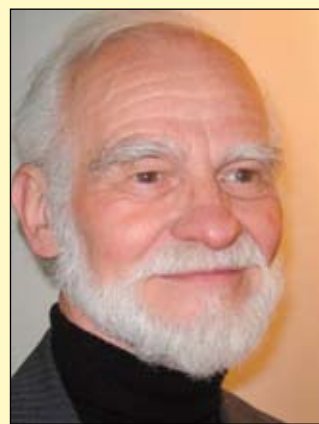
Festőként és grafikusként ismerjük elsősorban a Pécsen (1941) született, sokoldalú művészt, Gyurkovics Hunort. Gyurkovics 1971-ben került Szabadkára. 2008-ig nagy odaadással oktatta a képzőművészet elméleti, gyakorlati tudnivalóira, módszertani ismeretekre, művészettörténeti alapokra a leendő óvónőket, tanítókat. Egyidejűleg a szabadkai gimnáziumban, a vegyészeti-, egészségügyi középiskolában, a bácskossuthfalvi általános iskolá-

ban is tanított, vagyis az alkotómunkán kívül pedagógusként is évtizedekig tevékenykedett. Harminchét év pedagógusi munkája idején több ezer tanítványa volt, aki most Vajdaság minden részén nagy tisztelettel emlékezik rá.

A néprajz sem hagyta hidegen Gyurkovics Hunort, ugyanis alig húsz évesen, az 1960-as évektől egy csodálatos néprajzi gyűjteményt hozott létre Harasztiban (amit a szlavóniai, azaz mai Horvátország keleti részén: Kórógyon, Rétfalu-

ban, Laskán gyűjtött). Könyvet is írt a gyűjteményről, és sok néprajzi tárgy alkotása is van: Életfa, Dráva-part, Csendes alkony, Haraszi tájház, Csoda, a Poroszkálás, Néptánc...

Akvarelljein Szabadkát és környékét, olajfestményein pedig a vajdasági tájat örökíti meg. Könyveket is illusztrál. Jó néhány egyéni (Újvidék, Zenta, Zágráb, Budapest, Sárvár, Tokaj, Szeged, stb.) és csoportos (Szabadka, Zenta, Ernst Múzeum) tárlaton állított ki. Számos díjjal jutalmazták.

Gyurkovics Hunor

Táltos

Láposi öreg ház

Október 23. – 60 évvel később

Kerek 60 év telt el az 1956-os forradalom óta. Mit mondhatunk ennyi esztendő után? Van, ami azóta megváltozott, van, ami még mindig ugyanaz. Október 23-ának emléke hatvanadszor...

Már több mint tíz éve nyomta a kommunista szovjet ötágú vörös csillag a magyar népet, amikor 1956 őszén betelt a pohár, és fegyvert ragadtak a pesti srácok. A Rákosi Mátyás kommunista diktátor vezette rendszerrel való elégedetlenség tüntetés formájában kezdődött 1956. október 23-án a Petőfi-szobornál, ahol többnyire diákok gyűltek össze, majd a Bem téren és a Parlament előtt folytatódott. A tömeg ekkor már a becslések szerint 200 ezer emberre növekedett. A forradalom jelképe a magyar lyukas lobogó volt, amelyből kivágták a kommunista címet. A tömeg bevette a Magyar Rádió épületét. Ennek nagy jelentősége volt, mert innen tudták tovább terjeszteni a forradalom híret.

Nagy Imre

Logikus fejleményként a tömeg a Városligetbe vonult, ahol a Blaha Lujza térnél ledöntötték Sztálin nagy szobrát, amelyet öt évvel korábban emeltek. A szobor törött maradványait elvontatták a helyszínről, csak a csizma maradt állva. A Sztálin-tér ma az Ötvenhatosok tere nevet viseli. Nagy Imrét miniszterelnöknek nevezték ki, az új vezetés bejelentette a Varsói Szerződésből való kilépést.

A Sztálin-szobor

A végkimenetel nagyrészt a nemzetközi helyzet alakulásától függött. Mint ismeretes, Európa és a világ népei támogatták a kommunistaellenes forradalmat, de nagyjából éppen ennyiben maradt, a szóbeli és erkölcsi támogatásban. Az olasz egyetemisták ekkor az Avanti ragazzi (Előre, fiúk) dalt szentelték a magyar forradalmároknak, ezzel is támogatást nyújtva a kommunistaellenes mozgalomnak. Mégis a remélt és szükséges katonai segítség a Nyugatról elmaradt. Ezen nem kell

A forradalmi lyukas zászló

Forradalmárok a főváros utcáin

annyira csodálkozunk, és utólag bosszankodunk, hisz nehéz lett volna az Amerikai Egyesült Államoktól katonai beavatkozást elvárni a szovjetek ellen a hidegháború alatt, amikor az atomháború veszélye fenyegette a világbékét. Ezt az álláspontot Dwight Eisenhower amerikai elnök beszédében jól észlelhetjük. Mikor erről megbizonyosodtak Moszkvában, Nikita Hruscsov döntésével a Szovjetunió fegyveres ereje, a Vörös Hadsereg november 4-én hajnalban bevonult Budapestre. Nagy Imre november 4-i rádióbeszéde, amelyben felszólította a népet, hogy szálljanak szembe a szovjetekkel, nemzeti történelmünk legdicsebb eseményei közé sorolható. A Forgószél nevű hadműveletben az oroszok semmit sem bíztak a véletlenre. Komoly páncélos egységekkel fojtották vérbe a forradalmat. A világ némán nézte, mi történik Pest utcáin, ezt legszebben Márai Sándor írta le a Mennyből az angyal című, New Yorkban 1956 karácsonyára írt versében.

Egy olyan szuperhatalom ellen, mint a Szovjetunió, a magyar népnek egymagában semmi esélye sem volt, még ha bátorsága is volt hozzá. Ez a rövidke időszak, alig három hét az 1956-os forradalom, nemzeti történelmünk legdicsebb, de egyben legsörnyűbb fejezete. Sokaknak

**„...A szabadság ott kezdődik,
ahol megszűnik a félelem.”
(Bibó István 1956.)**

ezután el kellett szökniük Magyarországról. A harcokban több ezren veszítették életüket a felkelők közül, több százat utólag végeztek ki. Mintegy 170 ezer ember menekült határon túlra, legtöbbször az akkori Jugoszláviába. Az otthon maradtak számára a bosszú kegyetlen volt, a megtorlás évekig tartott. 1958-ban Nagy Imrét több hónapos per után elítélték, és kivégezték. A szabadság még váratott magára.

Három és fél évtizeddel később a Szovjetunió szétesett, és a keleti blokk nemzetei ismét önállóvá váltak. Magyarországon végbement a rendszerváltás, és ma már európai utat jár. Az utolsó orosz katonák 1991-ben hagyták el az országot.

Nemzetünk ma is egyfajta sajátos választást előtt áll, ezúttal egy európai és egy nemzeti politikai utat kell valahogyan egyengetnie, és összeegyeztetnie.

Gyarmati Balázs történész

Tudod-e?

Az 1956-os forradalomról született dal, az Avanti ragazzi di Buda, az olasz Lazio labdarúgó csapat szurkolóinak a himnusza lett, felhangzik minden európai nagyváros utcáin, amikor a Lazio ott vendégszerepel. A Magyar Televízió most a 60 éves jubileum jegyében pályázatot hirdetett új dalszöveg megírására.

Együttessel, vagy szólóban?

Ezúttal három énekest mutatunk be, akik együttesekben váltak ismertté, de mégis szólópályára léptek.

Nathan Sykes első szólólemeze

November elején jelenik meg a The Wantedból ismert Nathan Sykes első szólólemeze. A számok közül már korábban megismerkedhettünk a Kiss Me Quick, az Ariana Grandéval közösen készített Over and Over Again és a G-Eazy közreműködésével megjelent Give It Up című dalokkal. Nathan Sykes nemrég bemutatta a Famoust is, amely minden bizonnyal az utolsó ízelítő a lemezből. Az énekes Unfinished Business című debütáló albumán tizenkét dal lesz, de a kiadvány luxuskiadványa további négyet is tartalmaz. A 2009-ben megalakult The Wanted brit-ír fiúcsapat tagjai Max George, Siva Kaneswaran, Jay McGuiness, Tom Parker és Nathan Sykes. Első lemezük, a The Wanted 2010-ben jelent meg, ezt követte 2011-ben a Battleground, majd pedig 2013-ban kiadták harmadik albumukat Word of Mouth címmel. Az együttes 2014-ben bejelentette, hogy pihenőt tart, és szólókiadványokra összpontosít, de nem oszlik fel véglegesen. Ekkorra Sykes már készített egy dalt Ariana Grandéval, az Almost is Never Enough-ot, két évvel később pedig megjelent első videója is, a More Than You'll Ever Know. Idén Sykes a Little Mix turnéján is közreműködött.

Niall Horan első szólópróbálkozása

Nemrég jelent meg Niall Horan első önálló dala, a This Town, amelyhez videó is készült. Egy akusztikus balladáról van szó. Megírására az énekest egy ír lány inspirálta abból a kisvárosból, ahol felnőtt. A fekete-fehér

klip valójában egy élő felvétel, amelyben Niall Horan gitározik és énekel. Az énekes a One Direction brit-ír fiúcsapat által vált ismertté, amelyet mellette Liam Payne, Harry Styles, Louis Tomlinson és Zayn Malik alkotott. Ők öten eredetileg külön-külön jelentkeztek 2010-ben a brit X-Factor hetedik szériájába. Egyik zsűritag tanácsára együtt folytatták, és harmadik helyen végeztek. Simon Cowel szárnyai alá vette a csapatot, és világszerte ismertté vált. Első lemezük Up All Night címmel 2011-ben jelent meg, a következő évben a Take Me Home, azután a Midnight Memories, majd a Four. Ezután Zayn Malik kivált a csoportból, négyen maradtak, de 2015-ben kiadták a Made in the A.M. albumot. Zayn Malik idén első szólóalbumával jelentkezett, és habár a rajongók még reménykednek abban, hogy az együttes újból összeáll, a tagok egyre inkább a szólókarrierre összpontosítanak, így Niall Horan is.

Robbie Williams már nem új a szólópályán

Visszatért a popipar brit fenegyerekének elnevezett Robbie Williams. Az énekes szeptember végén tette közzé legújabb, immár tizenegyedik lemezének beharangozó zeneszámát, a Party Like a Russian-t. Robbie Williams legutóbbi lemeze három évvel ezelőtt jelent meg, így nem csoda, hogy rajongói izgalommal fogadták az újdonságot. A dalhoz videoklip is készült, amely a zenei tévécsatornákon hódít. A legújabb stúdiólemez november elején Heavy Entertainment Show címmel jelenik meg, és tizenegy szerzeményt tartalmaz, míg a luxusverzió további ötöt. Robbie Williams gyümölcsöző karrierje a Take That együttesel kezdődött 1990-ben. A fiúcsapatot Gary Barlow, Howard Donald, Mark Owen, Jason Orange és Robbie Williams alkotta. Három album után, a nagy siker ellenére, 1995-ben Robbie Williams otthagyta a Take That-et, és szólópályára lépett. Döntése őt igazolta. Példaértékű szólókarriert futott be, 1997 óta tíz albumot jelentetett meg. Időközben elsimította az ellentéteket Gary Barlow-val, és nem zárkózott el az együttműködéstől sem. Közösítették el 2010-ben a Shame című dalt is.

A felejthetetlen show

Nemrég véget ért Beyoncé turnéja. Azok a rajongók, akik a közönség soraiban voltak a koncertsorozat utolsó állomásán, East Rutherfordban, felejthetetlen showról és sztárparádéről számoltak be. Az énekesnő ugyanis több meglepetéssel is készült a közönségének. Egyik ilyen volt az, hogy Serena Williams megjelent a színpadon, amikor Beyoncé előadta slágerét, a Sorryt. A két híresség köztudottan jó barátok. Ez már abból kiderült, hogy a teniszbajnok szerepel a fent említett dal videoklipjében. De nem ez volt az egyetlen meglepetés Beyoncé részéről. Férjével, Jay-Z-vel közösen előadta a Drunk in Love-ot, amely igen nagy örömjongást váltott ki a közönségből. Rajtuk kívül látható volt a koncerten Hugh Jackman, Taylor Schilling és Frank Ocean is. Az est legérdekesebb pillanata mégis az volt, amikor Beyoncé az All Night című dal közben odanyújtotta a mikrofont egyik rajongójának, aki éneklés helyett sikoltott egyet. Az énekesnő jót nevetett, majd folytatta tovább az éneklést.

Natalie Portman mint Jackie

December elején mutatják be a tengerentúlon az Egyesült Államok egyik legismertebb First Ladyjéről készült életrajzi filmet, a Jackie-t. Az alkotás iránt nagyok az elvárások, így nincs könnyű dolguk a filmkészítőknek, ha hitelesen szeretnének ábrázolni egy annyira ismert személyt, mint Jackie Kennedy, aki az Egyesült Államok 35. elnökének a felesége volt. A magas körökben mozgó, jó megjelenésű, tanult asszony kétségkívül a történelem egyik legerősebb női alakja volt, hiszen magánéletbeli kudarcai és az élet megpróbáltatásai ellenére is sikeres karriert futott be. A film Noah Oppenheim forgatókönyve alapján készült, a rendezője pedig Pablo Larraín. Címszerepben Natalie Portman láthatjuk, aki számára nagy kihívást jelentett megformálni a karaktert, hiszen Jackie nagy tisztelője, a First Lady keménysége mellett pedig a törekenységére is szeretne rámutatni. A filmben szerepel többek között Peter Sarsgaard, Greta Gerwing, John Hurt és Caspar Phillipson.

Nick Jonast is hívja a dzsungel

Tavasszal érkezett a hír, hogy a Robin Williams, Kirsten Dunst, Bradley Pierce, Jonathan Hyde és Bonnie Hunt főszereplésével készült, Jumanji újragondolt verziója érkezik hamarosan a mozikba. A Jumanji eredetileg Chris Van Allsburg könyve alapján készült, és 1995-ben mutatták be. Az új filmben Jack Black, Kevin Hart és Dwayne Johnson is szerepel, utóbbi a film egyik producere is, míg a rendező Jake Kasdan. Nemrég arról is olvastunk, hogy az egyik Jonas fivér, Nick Jonas is szívesen csatlakozna a szereplőkhöz, mivel nagyon szereti a filmet. A forgatás már meg is kezdődött, méghozzá Nick Jonasszal együtt. Erről a nyilvánosságnak Dwayne Johnson számolt be, aki nagyon örül, hogy a dzsungelkalandnak Nick is részese lesz, hiszen szereplésével emeli a film értékét. Az új köntösbe bújtatott Jumanji bemutatóját nyárra tervezik.

A nagy Batman-rajongó

Matthew Perry mindig is ismert volt a humoráról, de az talán még rajongóit is meglepte, hogy a Jóbarátok sorozat által híressé vált színész egy egész szobát szentelt pazar hollywoodi otthonában rajongása tárgyának, Batmannek. A színész ugyanis annyira rajong a fekete ruhás szuperhősért, hogy az évek során megszámlálhatatlan mennyiségű relikviát és emléktárgyat gyűjtött össze róla. Matthew egyébként korábban sem titkolta, mennyire kedveli Batman: 2001-ben egy texasi élményparkban kapták lencsevégre a batmanes hullámvasúton, 2012-ben pedig közhírré tette, hogy a kedvenc filmje a 2008-ban bemutatott A sötét lovag, amelyben Christian Bale keltette életre a legendás hőst.

„Kedves Bizi!

Egy osztályként kérünk tőled segítséget. Tavaly ilyenkor sajnos a földrajztanárunkat autóbaleset érte, és nem élte túl. Helyette viszont rögtön másnap egy tanárnőt kaptunk. Elejében nagyon megkedveltük, de később kiválasztott egy kedvencet, és állandóan csak vele foglalkozik. A többieket meg zaklatja, ordibál rájuk, bünteti őket. Egy nagyon okos fiúnak, akinek lett volna esélye Vuk-díjra, aki minden versenyen jó helyet ért el, a tanárnő ok nélkül lerontotta a jegyét. Tényleg elégünk lett belőle, felmentünk az osztályfőnökünkhöz, ámde ő azt kérdezte, hogy a nagyon okos fiú miért nem tanul. Kérlek, mit tegyünk, hogy javuljon a viszonyunk a tanárnővel?

Osztályunk”

Válasz:

Kedves Osztályunk!

Nagyon nehéz dolga van annak a tanárnak, aki egy ilyen tragikus esemény után valakinek a helyébe kell hogy lépjen, azaz át kell vennie az osztályokat. Mindenkinek, ebben az esetben az osztályotoknak is, meg kell gyászolnotok a tanárokat, akik elveszítettetek. Ehhez pedig idő kell. Nagyon valószínű, hogy a nézeteltérés hátterében a tanárnő elhunytal való nyílt vagy burkolt összehasonlítása áll. Feltételezem, hogy nem a tanárnő javára válik. A tanárnővel való viszony javításának első lépése az, hogy segítséget kértek az iskola pedagógusától vagy pszichológusától, akik kívülállóként feltérképezik az osztályotokban az adott órán uralkodó helyzetet. Elbeszélgetnek a tanárnővel, az osztályfőnökkel és veletek is arról, hogy feltárják, mi is a gond. Elbeszélgetnek a jó fej fiúval is, hogy miért romlott le a teljesítménye. Csak utána tudnak ajánlást adni arra, hogyan javítható a kommunikáció az osztály-tanár, az osztály-osztályfőnök között, mert úgy látom, nehezteltek az osztályotokra is, mivel nem állt ki értetek. Amit még megtehettek, hogy az adott tanárnővel kedvesen és illedelmesen viselkedtek, az óráin figyelmeztettek és együttműködőek vagytok, rendszeresen tanultok, és elvégzitek a feladataitokat. Biztos, hogy a tanárnő viselkedése is más

lesz irántatok.

„Kedves Bizi!

Tizenhárom éves vagyok, és nagyon tetszik egy fiú. A gondom az, hogy ő nem kedvel, csak kihasznál, mert velem rajzoltatja meg a rajzait. Én nagyon szeretem, de ő ezt nem akarja tudomásul venni. Azt mondja rám, hogy stréber vagyok, mert szemüveget hordok. Minden hétvégén, amikor szép az idő, sétálni megyek a központba. Volt, hogy csak úgy odaültem mellém a padra, amikor is én annyira zavarba jöttem, hogy össze-vissza beszéltem. Lehet, hogy ezért utál?! Az iskolában sokszor úgy tesz, mintha ott se volnék. Pedig én már több mint egy éve szeretem. Mit tegyek, hogy észrevegyen akkor is, amikor nem a rajzolásról van szó?!

S. O. S.”

Válasz:

Kedves S. O. S!

Bizony, eléggé zavaros helyzetben vagy. És milyen zavaros a helyzeted, olyan zavarosak a gondolataid és az érzelmeid is. De nem kell izgulnod, mert sokan vannak így, mint te.

Ami a fiút illeti, ha annyira visszatartó és utálatos lennél neki, akkor nem ülne le melléd a padra, és az iskolába se állna veled szóba, még ezer rajzért és ötösért se! Biztos, hogy a tapasztalatlansága és az iskolatársak viszonyulása is gátolja abban, hogy megmutassa a valódi érzelmeit. De hidd el, ő is ugyanúgy zavarban van, hisz ő sem találja föl mindig magát, amikor valaki tetszik neki, pont, mint te. Használj ki azt, hogy strébernek tart, mert a strébernek kitartóak, és minden feladatot elvégeznek. Gondold át még egyszer, hogy mit tehetnél, hogy ne csak a rajzoló lássa benned, és hogy megváltozzon a viszonyulása hozzád. Például ajánld föl neki a segítségedet valamelyik másik tantárgyból is, ne csak rajzból. Vagy menjél el szurkolni neki, amikor focizik a társai-val, de lehet bármi más is. Próbáld meg, hisz nincs veszítenivalód. Legalább tudod, hogy minden tőled telhetőt megtettél, hogy felkeltsed a figyelmét. Ha mégsem jön össze a dolog, ne búsuljál sokáig, mert ez annak a jele lesz, hogy nem ő az igazi a számodra. Különben is, a nagy szerelmek ideje számodra még csak most következik majd.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol.

A tinédzser éveidben vagy a legegészségesebb: fiatal vagy, valószínűleg még nem volt komolyabb betegséged. De ez nem azt jelenti, hogy örökre egészséges leszel. Ebben az életkorban kell elkezdened változtatni a rossz szokásaidon, hogy minél tovább maradhass egészséges. Íme, néhány hasznos tanács:

Csökkentsd a cukorfogyasztásodat!

Sokan vitatkoztak már arról, hogy a cukor mennyire káros. Tény, hogy nehéz figyelmen kívül hagyni a negatív hatásait. Mondj le a cukros nasikról és üdítőitalokról annak érdekében, hogy megóvd magad a cukorbetegségtől.

Legyél aktív!

Nemcsak a zöldségfogyasztásnak, hanem a mozgásnak is rengeteg előnye van. Az átlagos

Az egészségünkre figyelni kell

kardiogyakorlatokkal megőrizheted az egészséges testsúlyodat, csökkentheted a stresszt, növelheted az energiaszintedet és a hangulatodat, és jobban is alhatsz (hogy csak néhány dolgot említsünk). Szokj hozzá még fiatalon a futáshoz, úszáshoz, biciklizéshez vagy más sporthoz, hogy teljesebb legyen az életed.

Vedd komolyan az alvást!

Lehet, hogy nem meglepő, de sok tini alváshiánnyal küzd, aminek súlyos egészségügyi következményei lehetnek. A kevés alvás érzelmi kihívások elé állíthat, és emiatt az iskolában is rosszabbul teljesítesz.

Mindig elkésem!

Folyamatosan mentetgetőznöd kell, mert elkésel? Bár igyekszel, úgy tűnik, hogy semmi sem segít? Ha folyamatosan elkésel, akkor két dologgal egészen biztosan számolnod kell: az egyik, hogy állandóan úgy fogod érezni magad, mint aki folyamatosan rohan, nincs ideje semmire. A másik, hogy egy idő után a környezeted nem fogja elnézni neked a késést.

Az iskolában büntetés jár érte, ráadásul az sem kellemes, ha szeretteid kénytelenek rád várni. Tehát, ha hajlamos vagy a késésre, akkor itt az ideje, hogy kiderítsd, miért nem érsz oda időben, ahova igyekszel!

Ha jellemző rád, hogy csak a reggeli teendőkörrel késeled el, valószínűleg nem szánsz elég időt a készülődésre. Nézzük, mit tehetsz.

– Délután sétálj el kényelmes tempóban az iskoláig. Mérd le pontosan, mennyi idő szükséges ahhoz, hogy odaérj. Ezt az időtartamot add hozzá ahhoz, ami a reggeli készülődéshez szükséges.

– Az ébresztőórát a szoba másik végébe tedd, hogy ne csak lenyomod, hanem fel is kelljen kelned ahhoz, hogy leállítsd.

– A másnapi öltözködést már előző este állítsd össze. A tiszóraidat is előkészítheted előző este, rakd a hűtőbe.

– Az iskolatáskába már előző este pakold be a könyveidet. Házi feladatot semmiképpen ne hagyj reggelre!

– Ne iktass be felesleges programokat reggelre!

– Feküdj le időben! Persze hogy nehéz felkelni, ha hajnalig nézed a tévét. A kedvenc műsorodat biztosan megismétlik délután.

Késés a programokról

Előfordul, hogy elszámoljuk magunkat, és egy fontos programról elkéssünk, mert nem kezdtünk el időben készülni. Más kérdés persze, ha folyamatosan elkésel egy bizonyos programról, pl. szakkörrel. Ez esetben mérlegelned kell, hogy valóban szívesen csinálod-e. Ha olyasmiről késeled el folyamatosan, amit csak kényszernek érzel, és nem kötelező a részvétel, akkor talán jobb, ha lemondasz róla.

– Kezdj el minél előbb készülni! Inkább úgy ülj le a tévé elé, hogy már teljesen kész vagy, mint hogy kapkodnod kelljen az utolsó percben.

– Mérd le, mennyi időre van szükséged! Pl. mennyi ideig tart a zuhanyozás, a reggeli. Ha tudod, hogy kb. hány perc alatt készülsz el, és ahhoz hozzáadsz még 5-10 percet, akkor biztos nem fogsz elkésni.

Ne feledd! A késés nem csak neked kellemetlen. Bizonyára te is utálsz másokra várni, ha nem érkeznek meg a megbeszélt időpontban. Azzal, hogy időben odaérsz, megtisztelsz másokat, és magadat sem hozod kellemetlen helyzetbe. Ha mégis késnél, annyit mindenki megérdemel, hogy szólj: kicsit várnia kell rád.

TESZT

Kíváncsi természetű vagy?

A tesztből kiderül, meddig vagy képes elmenni, ha furdal a kíváncsiság!

1. Nyaralást tervezel. Hogyan készülsz?

- Befizetek egy jó nevű irodánál, és hagyom, hogy ők szervezzenek meg mindent. (4)
- Megveszem a legújabb útikalauzokat. (0)
- Beszerezek egy új fürdőruhát, egy naptejet és egy könyvet a strandra. (2)

2. Mennyire izgatott óvodás korodban az elrejtett karácsonyi ajándék?

- Egyszer titokban kibontottam. (2)
- Egyszerűen ki kellett kutatnom. (0)
- Nem akartam becsapni a szüleimet, így sosem kutattam az ajándék után. (4)

3. Barátnőiddel havonta egyszer pizzériába mentek. Egyikőjük egy ideje elmarad. Hogyan reagálsz?

- Zavar, de elfogadom. (4)
- Ha a pénz az oka, fizetek helyette. (2)
- Kíváncsiskodok, amíg megtudom az okát. (0)

4. A nővéred nem árulja el, kivel randizik. Elolvasod a naplóját?

- Soha, a napló tabu! (4)
- Persze, hiszen csak így óvhatom meg a rossz társaságtól. (0)
- Csak akkor, ha rossz irányba változik. (2)

5. Melyik mondat illik rád?

- A kíváncsiság érdeklődés a világ dolgai iránt. (2)
- A magánéletem csak rám tartozik. (4)
- Egyszer élünk. (0)

ÉRTÉKELÉS

0–6 pont:

A detektív

Felszabadult, nyitott és kíváncsi vagy. A barátnőd furán viselkedik? Addig idegesíted, amíg el nem mesél mindent. Csomagolt ajándék, telefonbeszélgetés, hírességek viselt dolgai – előtted nincs titok. Vigyázz, mert barátaid tartanak a kíváncsiságodtól, hogy mindenbe beleszólsz. Vedd tudomásul, hogy másnak is van magánélete. Érdeklődésedet irányítsd inkább a tanulásra vagy egy új nyelv elsajátítására.

7–13 pont:

A tapintatos

Bened egészséges kíváncsiság lakik. Utazás, sulis vagy család – érdeklődsz irántuk. Örömmel fedezel fel új dolgokat, de mindig tekintettel vagy mások magánéletére. Túlságosan távolságtartó vagy, pedig a barátaid néha elvárják, hogy beleavatkozz az ügyeikbe. Még ha azt mondják is, nem rád tartozik, fontold meg, nincs-e mégis szükségük segítségre, illetve kérdezd meg őket bátran!

14–20 pont:

Az érdektelen

Belőled hiányzik a kíváncsiság. Mások magánéletének részleteit terhesnek tartod: osztálytársaid, barátaid és ismerőseid szerelmi élete, problémái hidegen hagynak. Vigyázz, ha ennyire közönyös vagy, más sem lesz rád kíváncsi! Egy igazi barátságban a felek megnyílnak, és tudni akarnak egymás problémáiról. Mutass több érdeklődést, így képes leszel jobban megérteni embertársaidat.

Fogmosás fogszabályozóval

A fogszabályozás ideje alatti szájápolással kapcsolatban a problémát általában a rögzített készülékek okozzák. A fogszabályozó szakorvos remélhetőleg ellátott tisztítási tanácsokkal.

Ha rögzített készüléked van, akkor speciális fogkefét, ortho fogkefét ajánlott használni, ezt kifejezetten erre a célra fejlesztették ki. A speciális fogkefe segítségével tökéletesen tisztán lehet tartani a fogakat és a fogszabályozó készüléket egyaránt. Ha nem kapsz éppen ilyen fogkefét, akkor használj nagyon kisméretű (akár egycsomós) fogkefét, vagy olyat, aminek sörtéi U vagy V alakban állnak, így hagyhatnak helyet a fogszabályozónak.

Érdemes beszerezni egy fogköztisztító fogkefét is, választhatsz egy kicsit nagyobb és sűrűbb szálút is, mivel az eszköz és a fog felülete közötti rész tisztán tartása a fő cél. Ezek a részek normál fogkefével nem lennének elérhetőek.

Érdemes fogszabályozó viselésekor is fogszelvényt használni, így a fogak közötti részek is tökéletesen tisztán tarthatók. A fogszelvényt át kell vezetni a fogszabályozó alá, és utána ugyanúgy használhatod, mint egyébként. Kicsit fáradtságos, de hosszabb távon megéri! Használhatsz fogszelvényvezető hurkot, de olyan fogszelvény is kapható, amelynek a vége alkalmas arra, hogy átvezesd a fogszabályozó alatt. Általában ortho-fogszelvényként kapható.

Tippek, ha felszednél néhány kilót – Így tedd egészségesen

Sokan nem gondolják, de nem csupán a fogyás lehet küzdelmes. Vannak, akiknek éppen annyira nehéz néhány kilót felszedni, mint másoknak megszabadulni tőle.

Hízni tehát legalább olyan nehéz lehet, mint fogyni. A táplálkozás és a testmozgás arányának megváltoztatásával tudsz hízni egészséges módon. Célozz meg egy elérni kívánt, egészséges testsúlyt. Ha nem vagy biztos abban, hogy mennyi lenne az ideális súly a számodra, akkor beszélj erről az orvosoddal. Ugyancsak jobb szakemberrel is konzultálni, ha egészségügyi okok miatt akarsz hízni.

Néhány egészséges tipp, hogy extra kilókhöz juthass

– Egyél gyakrabban! Egyél naponta 5-6 alkalommal, ebből 3 alkalommal válassz energiadús fogásokat – leginkább a nap elején. Ne hagyd a megterhelő ételeket estére!

– Egyél tápanyagban gazdag ételeket! Egy egészséges diéta részeként válassz teljes ki-

őrlésű kenyeret, tésztákat, olajos magvakat, alacsony zsírtartalmú ételeket, sovány fehérjeforrásokat, diót, mogyorót.

– Figyelj arra, hogy mit iszol! Ne telj el diétás üdítővel, kávéval, teával és más italokkal, amikben kevés a kalória és a tápérték. Helyette igyál shake-eket, tejet, gyümölcslevet. Ne igyál evés közben, és az evés előtti és utáni 30 percben, így több étel fér a gyomrodba.

– Add össze az ételek kalóriaértékét. Válassz olyan kalóriadús ételeket, mint a dió, a mogyoróvaj, a sajt, a szárított gyümölcsök és az avokádó.

– Kényeztesd magad egészséges édesekkel! Válassz olyan nasikat, amelyek ugyancsak tápanyagban gazdagok, pl. korpás muffin, gyümölcsös joghurt, müzliszeletek.

– Változtass a testgyakorlataidon! Erősíts és edd keményebben, így erősíted az izmaidat. Ez az állóképességed, az izomösszetétel mellett növelheti az étvágyadat is.

Gyors szépségtippek

Hogy...

...puhább legyen az ajkad:

Egy kevés kristálycukorral dörzsöld le az elhalt hámréteget, majd mézzel hidratáld a bőrt!

...mélyebbre hatoljon a kondicionáló:

A ki nem öblítendő változatot melegítsd pár másodpercig a mikróban, majd így kend fel a hajadra!

...hamarabb eltűnjenek a pattanások:

Pár csepp meleg tejet keverj össze egy kevés élesztővel! A masszát kend az arcodra, majd hagyd megszáradni! Miután megszáradt, óvatosan dörzsöld át a bőröd, majd langyos vízzel öblítsd le!

...selymesebb legyen a hajad:

Keverj össze egy kevés olívaolajat pár kanál mézzel! A masszát vidd fel a hajadra, majd hagyd hatni fél órát!

...fehérebbek legyenek a fogaid:

Tegyél egy kevés szójababkARBÓNÁT a fogkefédre, majd dörzsöld át vele a fogszelvényt! Ne alkalmazd hetente többször, nehogy elkopjon a zománcreteg!

...újra illatos legyél parfüm nélkül:

Felfrissítheted az illatot, ha egy kicsit megnedvesíted azt a részt, ahova korábban odafűjtad.

...gyorsabban eltűnjön a pattanás helye:

Miután kinyomtad a pattanást, a legjobb, ha mindenféle tonik helyett egy csepp házi pálinkát teszel rá. Fertőtleníti, szárít, és biztosan nem okoz allergiás tüneteket.

Az őszi beérő gyümölcsök nemcsak frissen vagy befőttként fogyaszthatók, számtalan formában felhasználhatjuk őket megannyi ínycsiklandó étel alapanyagaként. A télre készülve nemcsak vitamin- és rostforrásként jelentősek, de a borongós, szürke napokon a színes gyümölcsök látványa jól tesz a hangulatunknak is.

Mandarin

A mandarin őszi-téli klasszikus gyümölcs. Sokáig eláll, de 7 fok alatt nem tárolható, mivel elveszíti édes ízét és aromáját. Konzerv vagy gyümölcslé formájában egész évben fogyasztható. C-vitaminban és ásványi anyagokban gazdag, illóolaja javítja a koncentrációképességet.

Tipp: ha szereted a mandarin illatát, helyezz el néhány gyümölcsöt a lakásban, és szurkálj a

Finom őszi gyümölcsök

hájukba szegfűszeget. Két hétig eltartható, a szegfűszegtől a kifacsart mandarinlé még zamatosabb lesz.

Alma

A legelterjedtebb fajták a jonatan, a jona-gold, a golden delicious és a granny smith. Az alma rendkívül sokféleképpen hasznosítható: nyersen, kompótként, sültve, süteményben, almaléként stb.

Tipp: Az egymás közelében tárolt almák gyorsabban megromlanak, ennek oka az, hogy a gyümölcs érlelési folyamatot gyorsító anyagokat bocsát ki, ezért például az éretlen, kemény kiwiket érdemes egy almával közös zacskóba tenni, így az rövidebb idő alatt válik fogyasztásra alkalmassá.

Körte

Több mint 5000 fajtája létezik, de csak néhány igazán elterjedt. Az aromás illatú gyümölcs leszedése után is érik. Ezért ha éppen kemény, zöld gyümölcsöt vásároltunk, néhány

napig hagyjuk érni, míg fogyasztható nem lesz.

Tipp: a még zöld körtékérésének meggyorsítása érdekében helyezd melléjük almákat.

Füge

A jellegzetes formájú gyümölcsöt nyersen vagy szárítva fogyasztjuk. Ha a nyers változat mellett döntesz, arra kell figyelned, hogy a gyümölcs puha, ugyanakkor rugalmas legyen. Ha nem akarod, hogy a füge túlérett legyen, maximum öt napig eltartható hűtőszekrényben. Érdekességként megemlítjük, hogy a fügelevelek fehér nedvével régen rovarcsípéseket és szemölcsöt kezeltek.

Tipp: a szárított füget dekorációként is használhatjuk.

Szőlő

A szőlő felhasználásával kapcsolatban általában először a borok jutnak eszünkbe. Nem véletlenül, ugyanis a szőlőtökén termelt szőlőnek kb. 80 százalékából készül bor, 15%-át fogyasztják el nyersen, és 5%-ából lesz mazsola.

Győzd le a felfázást!

Ilyenkor, a tél közeledtével sokan küzdenek a kellemetlen felfázással. Van néhány megelőző lehetőség, ráadásul természetes megoldások. Érdeemes élni velük, így elkerülhetőek a fájdalmas hatások.

Csalántea

Az egyik legjobb gyógynövény, amely hatékony a felfázás ellen, a csalán. A legjobb, ha a szárított csalánlevelet nem a filteres tasakban vásárolod, hanem gyógynövényboltban szerzed be. Ásványi sókban és vitaminokban egyaránt gazdag, és segít a tünetek enyhítésében. Fél liter vízzel forrázz le egy maroknyi levelet, majd hagyd állni 15 percig. Az így elkészült teát mézzel, citrommal ízesítheted.

Forró fürdő

Végy forró fürdőt, amelybe szárított kamillát vagy cikcafarkot szórsz. Mind a kettő nagyon jó gyulladáscsökkentő. Ül bele tíz percig. Enyhíti a fájdalmakat.

Sok folyadék

Nagyon rossz megoldás, ha nem iszol folyadékot felfázás esetén, mert azt hiszed, hogy

akkor kevesebbet kell ürítened. A sok folyadék azonban szükséges, átmossa a veséidet, s hamar eltávolítja a baktériumokat.

Anyukád tanácsa

Jól teszed, ha megfogadod anyukád tanácsát, és a hideg idő beköszöntével rétegesen felöltözől. A téli hónapokban hanyagold a miniszoknyát, és ne ülj hideg helyre. Ellenkező esetben szinte garantált, hogy gyakran felfázol.

Dióból lesz a csoda: két vidám játék esős napokra

A dió lehet gömbölyű vagy tojásdad, dudoros, barázdált vagy éppen sima hátú, kemény vagy papírhéjú, színe és formája könnyen beindíthatja a fantáziánkat. Ha sikerül úgy feltörni egy-egy szemet, hogy a csonthéjak épek maradjanak, remek játékot ígér átváltoztatásuk.

1. Kertlakók a kövek között

A kövek alatt megbúvó, bokrok alján portyázó bogarak és békák bekerülhetnek a szobába is, ha festett dióhéjakból kelnek életre. Lelakozva még a kertben is elhelyezhetjük őket.

Fesd le a dióhéjat, majd ha megszáradt, vékonyabb ecsettel, esetleg lakkfolttollal mintázd a bogár karakterének megfelelően. A béka és a teknős lábait, illetve fejét festés előtt ragasztóval kell rögzíteni. A festék így teljesen eltakarja a ragasztópöttyöket. Ha megvan az alapszín, megfestheted az ettől eltérő részleteket, foltokat és arckokat.

2. Vitorlák fel!

Játéknak vagy dekorációnak is mutatósak a kis vitorlások. A dió aljába önthetünk ujnyi gipszet, így nem fog felborulni, ha kicsi játékgurák utaznak benne.

A vitorlához szabj két 10x10cm-es vászondarabot – ezek lehetnek egyformák vagy különböző színűek. Vékony vatinból vágj akkora háromszöget vagy téglalapot, amekkora vitorla a hajótestnek kiválasztott dióhéjhoz illik. A vatinat csúsztasd a két vászon közé, gombostűzd össze a rétegeket, majd sűrű ciccaköltéssel varrd körbe a formát.

Alulra és felülre készíts egy-egy kicsi gomblyukat, azután vágd körbe a háromszöget közvetlenül a varrás mentén. Húzd a vitorlát egy méretre vágott hurkapálcára, vagy rögzítsd keskeny szalaggal a felső részét. A vitorla fölé ragaszthatsz kicsi zászlót. Az árbócrudat ragaszd a dióhéj aljába, és szórj köré díszkavicsokat.

Felfedezők és nagy utazásaik (2.)

Aki először körbehajózta a Földet

Ferdinand Magellán életéről annyit tudunk, hogy 1480 körül született, valószínűleg Portugáliában, Portóban. Családjá a nemesség negyedik fokán állt, így saját címet viselhetett, és beléphetett a királyi udvarba. Kora ifjúságában állítólag Leonora királynő apródjaként szolgált. Tanulóévei alatt vitorlát vont be, szivattyúzott, harcolt, részt vett az erődök építésében, árut hordott. Mindenben részt vett, így mindent megtanult a hajózás fortélyáról.

Magellán...

...és korának hajócsodája

1519. szeptember 20-án indult el Magellán flottája a spanyolországi Guadalquivir folyó torkolatából. Ezzel egy nagy kaland vette kezdetét bolygónk felfedezésének a történetében: a Föld első körülhajózása. A Föld gömb alakját már az ókori görögök is tényként kezelték, s bizonyítani is tudták. A reneszánsz idején jutott el az ember odáig, hogy ezt az elméleti elgondolást a gyakorlatban is igazolja. Kolumbusz Toscanelli firenzei földrajztudós térképei alapján vágott neki az Atlanti-óceánnak, hogy azt átszelve Ázsiába jusson.

Ez azonban nem sikerült, mivel „útban volt” az amerikai kontinens. Magellán volt az első, aki a később róla elnevezett szoroson áthaladt. A szorst elhagyva kezdődött meg az út legnehezebb szakasza. A nyílt tengeren három hónapig hánkolódtak a hajók. Elfogyott a vizük, az élelem megromlott. 21 tengerész életét veszítette skorbutban. Végül eljutottak a ma Fülöp-szigeteknek

nevezett szigetcsoporthoz, s itt végre friss élelemhez jutottak. Magellán ahelyett, hogy tovább hajózott volna, úgy határozott, megtéríti a szigetlakókat, hittérítő útja során azonban megölték. Az öt hajó közül csak egy, a Victoria tért vissza a hároméves utazás után Spanyolországba, ahol az első világ körüli utat megtett hajósokat nagy ünneppel fogadták.

Aki többet tett a világ megismeréséért, mint bárki más előtte

A földbirtokos, akinél James Cook édesapja dolgozott, saját költségén taníttatta 12 éves koráig a jóeszű fiúcskát. Cook néhány év után kereskedőinasnak szegődött el az Esk folyó torkolatában fekvő Whitbybe. Ez az egész életét meghatározza a továbbiakban, 1746-ban ugyanis – 18 éves korában – elszegődik hajóinasnak egy 300-400 tonnás, lassúszénszállító bárkára. Bejárja az angol, holland, norvég és balti-tengeri kikötőket, nagy tapasztalatot szerezve. 1755-ben kapitányi rangot ajánlanak fel neki, ő azonban a brit hadiflottát (Royal Navy) választja. 1768-ban a Royal Society hosszas viták után szakértelmére való tekintettel, s alacsony származását figyelmen kívül hagyva megbízta első déltengeri expedíciójának a vezetésével. Negyvenévesen megkapta a hadnagyi rangot, keze alá pedig egy széles, erős és lassú egykori szeneshajót adtak. Az Endeavour előbb csillagászokat vitt Tahitire egy napfogyatkozás megfigyelésére, majd 1769 nyarán a korabeli feltevések szerint az északi félteke tömegét kiegensúlyozó déli föld, a Terra Australis keresésére indult. Útja során feltérképezte Új-Zélandot, majd 1770. április 19-én első európaiként elérte Ausztrália keleti partjait Beszámolt a bennszülöttekről és az állatvilágról. Cook, aki az Új-Dél-Walesnek elnevezett területet brit birtokba vette, 1771 júliusában érkezett vissza Angliába.

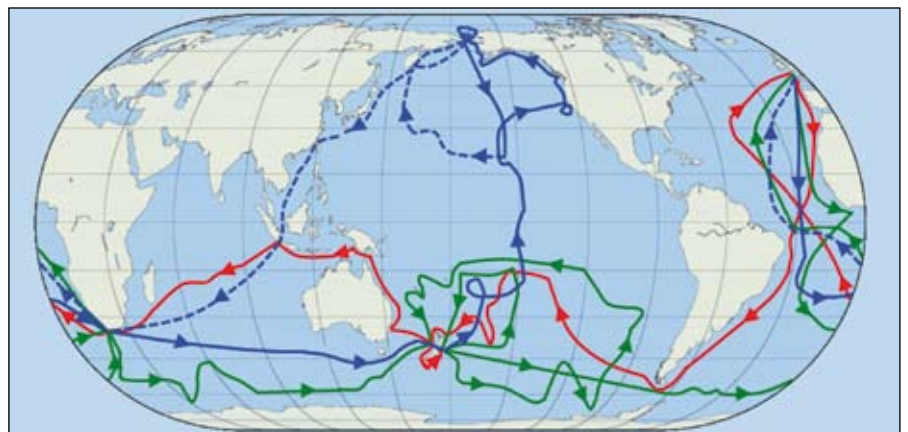
Otthon hősként ünnepelték, bemutatták a királynak, és kinevezték parancsnoknak. 1772 és 75 között tett második útjára már két hajóval, de változatlanul azzal a feladattal indult, hogy keresse meg az ezek szerint még délebbre fekvő kontinenst. A kapitány elsőként szelte át

Cook többet tett a világ megismeréséért, mint bárki más, ráadásul hajóin senki sem halt meg skorbutban

a Déli-sarkkört, elsőként hajózta körül ezen a szélességi fokon a Földet, s az Antarktisz megközelítve bebizonyította, hogy a Terra Australis legfeljebb az örök fagy világában létezhet. Útján feltérképezte Tongát és a Húsvét-szigetet, újrábukkant a Marquises-szigeteket, és felfedezte Új-Kaledóniát. Hírneve most már túlterjedt az admirális körökön: végre megkapta a kapitányi rangot, és a Royal Society tagja lett. 1776-ban nekivágott, hogy megkeresse a legendás Északnyugati-átjárót az Atlanti- és Csendes-óceán között. Harmadik útja során felfedezte Hawaiiit, feltárta Észak-Amerika partjait Kaliforniától Alaszkáig, de a Bering-szorosba a jég miatt nem tudott bejutni, így nyilvánvalóvá vált, hogy az átjárónak – ha létezik is – gyakorlati haszna nincs. A kudarcotól ideges és gyomorfájdalmaktól gyötört Cook visszatért Hawaiiira, ahol 1779. február 14-én egy ellopott csónak miatt kitört csetepatéban életét veszítette, hajói végül 1780-ban értek haza.

Cook többet tett a világ megismeréséért, mint bárki más a történelemben. Más téren legalább akkora teljesítménye volt, hogy hajóin senki nem halt meg skorbutban, a kor rettegett betegségében, mert a matrózok étrendjébe C-vitaminban gazdag ételeket iktatott.

Cook utazásai

Benedek Elek

Hogyan kapta Benedek Elek a nevét?

Anyukája reggel beszólt a kisfiának:

– Benn vagy még az ágyban?

– Benne, de kelek.

Az anyós

A vő vesz az anyósának a névnapjára egy zongorát. Egy hét múlva egy ismerőse megkérdezi:

– Na, milyen a zongora? Örült az anyós?

– Igen, örült, de három nap után visszavittem a zongorát az üzletbe, és kicseréltem egy trombitára.

– Miért? A zongora azért jobb ajándék, nem?

– Igen, viszont trombitálás közben nem tud énekelni.

Torkos gyerek

– Pistike, hányszor kell még mondanom neked, hogy menj el a süteményes tálca közeléből?

– Nem kell már mondanod, anyu, mert üres.

Amerika

– Gyere ki, Kovács Géza! – mondja a tanár.
– Meg tudod-e mutatni a térképen, hol van Amerika?

– Itt van, tanító bácsi kérem!

– Helyes. Nagy Kristóf fiam, ki fedezte fel Amerikát?

– Kovács Géza az imént!

Falióra

– Minek jön el az ideje, amikor a falóra tizenháromat üt?

– ???

– A javításnak.

Keresztretjvény

Szöke nő panaszkodik a barátjának:

– Elakadtam a keresztretjvényben, tudnál segíteni? Öt betű, az első betű „N”, az utolsó betű „Z”, és a könnyű ellentéte.

– Nehéz – mondja a barát.

– Tudom – feleli a szöke. – Már órák óta gondolkodom rajta.

A legidősebb

A riporter egy kis faluba utazik. A házak előtt csupa öreg ember üldögél. A riporter megkérdezi az egyik bácsitól:

– Mondja, kérem, ki a legidősebb ember itt a faluban?

– Itt, kérem, nincsen ilyen. Pont a múlt héten halt meg – felelte a bácsika.

Gyónás

Az öreg Pista bácsi gyónni megy a templomba. Súlyos vétket vall be a papnak, aki azt kérdezi tőle:

– Mondd, gyermekem, nem szólalt meg a lelkiismereted, amikor ezt a tettet elkövetted?

– De biztos megszólalt, atyám, de tudja, én majdnem süket vagyok.

Szánkó

– Pistike, ne legyél irigy, engedd, hogy az öcséd is használja a szánkót!

– Engedem, apa. Minden körben én megyek vele lefelé a dombon, ő meg felfelé.

Játék

– Mi a szellemek kedvenc játéka?

– ???

– A fantomim.

Útbaigazítás

Öreg székely báméskodik az úton. Arra hajt egy terepjáró, a sofőr odaszól az öreghez:

– Mondja, mély ez a tócsa?

– Nem – jön a válasz.

A terepjáró belehajt, s azonnám elmerül benne. A sofőr dühösen, nyakig sárosan kérdőre vonja az öreget, mire az álmélkodva vakargatja a fejét:

– Jé, érthetetlen! Az előbb a kacsák is erre jártak, s nekik csak a hasukig ért!

Tapasztalat

Öreg székely életében először hagyja el a falu határát, mivel pár napra Párizsba viszik. Hazatérve faggatják, hogy milyen volt a világlátás.

– Há Párizs az egy olyan hely – kezd bele az öreg –, ahol még az utcseprők is perfekt tudnak franciául!

Leves

– Mama, ebből a levesből tízszer ennyit kellett volna főznie.

– Miért, fiam, annyira ízlik?

– Nem, hanem akkor etalálta volna, hogy mennyi só kell bele.

Fázis

A ruhaüzem portáján két villanyszerelő sürgölgődik.

– Mit dolgoztok, fiúk? – kérdezi tőlük az öreg Pista bácsi, a portás.

– Pista bácsi, már megint elment a fázis.

– Itt bizony, mióta én itt vagyok, senki nem ment ki!

Udvarias gyerek

Pistike meglátogatja a nagymamáját, aki finom tortával kínálja.

– Kérsz még egy szeletet, kisfiam?

– Kérek szépen, köszönöm – feleli a gyerek.
– De jó, hogy ilyen udvarias vagy! Más gyerekektől soha nem hallom, hogy „kérek szépen”, vagy hogy „köszönöm”.

– Mondom én még egyszer, nagy, ha az egész tortát gyorsan a tányéromra rakod!

Alma

– Apa, szereted a sült almát?

– Igen, kisfiam. Miért kérdezed?

– Mert ég a gyümölcsös kert.

Szabálysértés

A rendőr megállít egy autóst a főútvonalon:

– Maga meg miért köröz itt a kocsiával az út közepén?

– Mert először vissza akartam fordulni, aztán meg meggondoltam magam.

Kínai

– Mikor mondja a kínai, hogy jó napot?

– ???

– Amikor megtanul magyarul.

Veszteség

Móricka sírva megy haza az iskolából.

– Mi baj van, kisfiam? – kérdezi tőle az apja.

– Elvesztettem száz dinárt!

– Se baj, itt van egy százas, neked adom.

Erre a gyerek még jobban sírni kezdett.

– Hát most meg mi a baj? – kérdezte az apja.

– Az, hogy miért nem mondtam egy ötszázast inkább.

Kórház

Egy szöke nő tanácsalanul áll a forgalmas útkereszteződés kellős közepén. Odajön egy rendőr, a nő megkérdezi tőle:

– Mondja, biztos úr, merre találok a legközelebbi kórházat?

– Csak maradjon ott, ahol van. Hamarosan odaviszik.

Hal

– Mondd csak, mekkora volt a legnagyobb hal, amelyet fogtál?

– Körülbelül 20 centi...

– Az nem túl nagy!

– ...mármint a távolság a két szem között.

Panasz

– Doktor úr! Mit tegyek? Állandóan cseng a fülem!

– Azt tanácsolom, hogy ne vegye fel a kagylót.

Fogászat

– Anya, azt mondtad, hogy a fogorvosi vizsgálat fájdalommentes lesz, de nem így volt.

– Fájt, ahogy megnézte a doktor bácsi a fogaidat?

– Nem. De ő ordított, mikor ráharaptam az ujjára.

Találd ki az előtagot, amely minden utótaghoz illik!

- ....gép
....medve
....szappan
.... por
- ....rongy
....zsák
....törlő
....szívó
- ....tartó
....párna
....szár
....zseb
- ....barlang
....pipa
....tartó
....kristály

MEGOLDÁS
1. mosó, 2. por, 3. toll, 4. ső

Találd ki!

Az alábbi szövegben kilenc gyerek nevére rejtettük el. Keresd meg őket! Az ügyesebbek lehet 13-at is találnak.

Tegnap is tavaszias, enyhe szellő fúj. A más napokon rádiót hallgató gyerekek piros kabátban, dideregve, de vígan talpaltak a tarka réten. Hátra a cica is feküdt a hasán, dorombolt.

Kata, Ica, Sándor
Pista, Tamás, Piroska, Bandi, Ede, Antal
MEGOLDÁS:

Melyik ács?

Melyik ács sült a kemencében?
Melyik ács fordító?

MEGOLDÁS:
kalács, tolmács

Fogadjunk, hogy nem tudod helyesen leírni!?

1. A düh szót többféleképpen ejthetjük, de hogyan kell toldalékolni?

- dühvel
- dühhel
- mindkettő jó

2. Hogy is van ez a kötőjelekkel?

- Nobel-díj átadás
- Nobel-díjátadás
- Nobel-díj-átadás
- Nobeldíj-átadás

3. A tárgynevek jellemzője, hogy...

- kis kezdőbetűvel írjuk őket
- nagy kezdőbetűvel írjuk őket
- nem is létezik olyan, hogy tárgynév

4. Minden szilveszterkor lelkesen kívánunk boldog új évet. De vajon hogyan kell helyesen írni a jókívánságot?

- B. ú. é. k.
- BÚÉK
- búék
- az első kettő helyes

5. Az alábbi négy szóból csak egyet írtunk helyesen. Melyiket?

- gúzsbakötés
- házinnyúl
- harcbavetés
- teljeskörűen

1. Mindkettő jó – A magyar helyesírás szabályai 12. kiadásában egyes szabályokon enyhítettek, így mostantól a düh, még és az ezekhez hasonló, ingadozó kiejtésű szavak (l. [dű] vagy [düh]) -val, -vel és -vá, -vé-vel is írható (pl. dühvel). Az előző kiadás kizárólag a dühvel stb. alakokat fogadta el.
2. Nobel-díj-átadás – Az új kiadás 140. szabálypontja kimondja: azokban a többszörös összetett szavakban, amelyeknek előtagja is kötőjellel kapcsolított, két kötőjellel kell használni.
3. Nagy kezdőbetűvel – Ha valaki a harmadik megoldást választotta, és most csodálkozik, azt szintén szövegünk tudja érteni. A tárgynevekről a korábbi akadémiai szabályzatok nem rendelkeztek az erről szóló ponttal a 12. kiadásban található példák (AKH. 171.). A tulajdonnevek helyesírásánál taglalt kategória magában foglalja például a nemzeti ereklényeket, járműveket, fegyvereket, hangszereket vagy a híres gyémántokat. Ezek jellemzője, hogy nagy kezdőbetűvel írjuk őket.
4. BÚÉK – Ezt sokan etalálták. A csavar ott van, hogy a legtöbb ember által használt BÚÉK csak a 12. kiadással vált helyessé, korábban még a B. ú. é. k. volt a megfelelő írásmód. Valószínűleg azért változtatták meg, mert ezt így a kutyra se használta.
5. Teljeskörűen – a teljeskörűen szót eddig külön kellett írni, de a 12. kiadás alapján már egybeírható. A másik három szó ennek éppen a fordítottja. Azt ugyanis eddig egybe kellett írni, mostantól viszont külön helyes.

MEGOLDÁS:

Mondd meg a színét a következő szavaknak,
de ne a szavakat olvasd fel

SÁRGA	KÉK	NARANCS
FEKETE	PIROS	ZÖLD
LILA	SÁRGA	PIROS
NARANCS	ZÖLD	FEKETE
KÉK	PIROS	LILA
ZÖLD	KÉK	NARANCS

Az agyad jobb féltékéje megpróbálja a színt kimondatni, ellenben a bal általában maguk a szavak kiejtését erőlteti.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Két héttel ezelőtti, 28. számunk nyereménykérésében arra voltunk kíváncsiak, ráismertek-e, milyen részlet hiányzik a tengerparti részlet megörökítő felvételről. Photoshop segítségével eltüntettük a „nyomot hagyó” égitestet, a Holdat, ugyanis a felvétel este készült. A Nap már eltűnt a horizontról, feljött a Hold, és szép fénycsíkot írt a tenger felületére. A helyes válasz tehát: a Holdat tüntettük el a képről. Többen a Napra gondoltak, ami talán érthető, hiszen nem könnyű eldönteni a megjelent fotó alapján, reggel van, vagy este. A helyes választ beküldők közül a szerencse a **bajszai Lалуja Sárára, a Testvériség-Egység iskola harmadikosára** mosolygott. A nyereményt a jövő hónap elején postázzuk.

Ma felvételünk egy vármotot ábrázol. Kérdésünk: felismeritek-e, hol van ez a vármot? Csupán annyit árulunk el, hogy Vajdaságban található. A megfejtők között egy jutalomkönyvet sorsolunk ki. A választ mielőbb küldjétek címünkre, legkésőbb október 27-éig. Levélcímünk: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.com

A beküldők figyelmét felhívjuk, hogy nevük mellett tüntessék fel iskolájuk nevét, osztályukat és lakcímüket. Köszönjük!

Nem kell félni a nyelvjárástól

A szögedi nemzet kirajzása a Kárpát-medencében

Jobbra e soroktól, a színes borítón egy térképet találtak, melyen megkíséreltük megmutatni, hol is beszélnek a Kárpát-medencében az átlagosnál sokkal több ő-vel, azaz öző nyelvjárásban. A magyar nyelvnek tíz nyelvjárási régiója van, ezek közül a dél-alföldi nyelvjárási régióba tartoznak azok, akiket nemes egyszerűséggel özőknek hívunk. Ha valaki azt mondja, högyöző, és nem azt, hogy hegyező, akkor tudhatod, honnan érkezett.

Ez a nyelvjáróterület a Duna-Tisza köze magyarországi és szerbiai területeit, valamint a Bánát vidékét foglalja magában. A dél-alföldi nyelvjárás fő jellemzője az ö-zés (átmenet az „e” és az „ö” között), amely a nyelvterület egy jelentős részén végigvonul, például *embör* (ember), *mögitta* (megitta), *mögötte* (megette). Persze ezen a területen sem beszél mindenki így: a terület ugyanis vegyes: egyszer a dunántúli, máskor a palóc, helyenként a tiszai nyelvjáróterület jellegzetes tájszavait találjuk meg. Azért van így, mert ez a terület szenvedett legtöbbit a török világban, majd utána jelentős részben a magyar nyelvterület különböző tájairól telepítették be új lakosokkal.

Az iskolában irodalmi magyar nyelven tanulunk, ami igencsak különbözik a tájszólásokban gazdag, kiejtésben is sajátos otthoni nyelvtől. A rádió, televízió, színház tovább erősíti bennünk az irodalmi magyar nyelvet, ami nem baj, de kétségtelenül a nyelvjárás kárára van. Sok nyelvész mégis azt állítja, nem kell félni a nyelvjárástól, meg

kell őrizni minden ízével együtt. Persze ez nem egyszerű. Ha nehéz is életben tartani nyelvjárásunkat, akkor is vannak kísérletek, rendezvények, melyek célja ápolni a nyelvi sajátosságainkat. Ilyen a múlt hétvégén Szegeden megtartott VI. Szögedi Nemzet találkozó, mely a Szegedről pár száz évvel ezelőtt kirajzott, új otthonát és jobb megélhetést kereső emberek leszármazottainak a találkozója. A rendezvényt az Ótágú Síp Kulturális Egyesület szervezte, és mind több vajdasági látogatója.

N-a

Szegedi specialitás a halászlé, a piros paprika és a papucs is

Szögedi kirajzás a mai Vajdaság területére

A teljesség igénye nélkül a következő vajdasági települések „érintettek” a szögedi kirajzásban: a mai Beodra, Begaszentgyörgy, Feketető, Magyarcsernye, Csóka, Fejéregyháza, Bácsgyulafalva, Hajdújárás, Horgos, Ittbé, Hódegyháza, Királyhalom, Nagyikinda, Kisoros, Ludas, Lukácsfalva, Magyarszentmihály, Majdán, Martonos, Muzslya, Oroszlámos, Padé, Rábé, Szabadka, Szaján, Tamásfalva, Tiszaszentmiklós, Törökbecse, Törökkanizsa, Töröktopolya, Udvarnok, Úrményháza, Egyházaskér (Verbica) és Zichyfalva.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

BETHLEN GÁBOR
Alap

